Замимаи 9b

Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор

ба Пешниҳоди барнома барои маблағгузорӣ ба Хазинаи Иқлими Сабз (ХИС)

Ландшафтҳои ба иқлим устувор дар Осиёи Марказӣ

Моҳи июли соли 2026

Нашри 3

Пешниҳод шудааст:
Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ) GmbH

Дархостҳоро вобаста ба ҳуҷҷати мазкур метавонед ба нишонаҳои зерин ирсол намоед:

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Dag Hammarskjöld Weg 1-5
65760 Eschborn Germany
gcf@giz.de
www.giz.de

gcf@giz.de

www.giz.de

Мундариҷа

Рӯйхати ҷадвалҳо ii
Ихтисораҳо iii
1. Муқаддима 5
2. Тавсифи барнома 5
2.1 Татбиқи барнома 7
3. Талаботи ХИС барои ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор 7
4. Муайянкунӣ ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдор 8
4.1 Муқаддима 8
4.2 Категорияҳои ҷонибҳои манфиатдор 8
4.3 Маҳдудиятҳои дастрасӣ ва фарогирӣ 8
4.4 Заминаи институтсионалии хоси кишварҳо 8
4.5 Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор 9
5. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи барнома 15
5.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи Консепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ 15
5.1.1 Марҳилаи ёддошти консепсия 15
5.1.2 Марҳилаи пешниҳоди маблағгузорӣ 15
6. Раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар татбиқи барнома 24
6.1 Ҳадафҳои НҶҶМ 24
6.2 Усулҳои машварат бо ҷонибҳои манфиатдор 24
6.3 Ифшои маълумот, иртибот, баланд бардоштани огоҳӣ 25
6.4 Машваратҳо, омӯзишҳо ва семинарҳо 25
6.4.1 Дастрасӣ ва мутобиқати фарҳангӣ 25
6.4.2 Мақсад ва натиҷаҳои возеҳ 25
6.4.3 Мутобиқат ба шароит 25
6.4.4 Шаффофият ва фарогирӣ 26
6.5 Ҳуҷҷатгузорӣ, ҳисоботдиҳӣ ва тартиби робитаи мутақобила 26
6.6 Кадрхо ва мухлати ичроиш 32
6.7 Тадбирҳои фарогирӣ барои занон ва гурӯҳҳои осебпазир 34
6.8 Воридсозии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба қарорҳои идоракунӣ 34
6.9 Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии мутобиқшавандаи барнома 35
6.9.1 Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи мутақобила 35
6.9.2 Баррасии дохилӣ ва идоракунии мутобиқшаванда 35
6.9.3 Фикру мулоҳизаҳо дар формуҳои қабули қарор 36
6.9.4 Ҳамгироии фарогир ва одилона 36
6.9.5 Робитаи мутақобила бо ҷонибҳои манфиатдор 36
7. Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ) 37
7.1 Ҳадафҳо 37
7.2 Маълумот ва алоқаи МБШ 37
7.3 Қабули ва бақайдгирии шикоятҳо 38
7.4 Категориябандии шикоятҳо 38
7.5 Раванди баррасии шикоятҳо 38
7.5.1 Тартиби гузоришдиҳӣ ва вокуниш ба ИЗОҶ, ки ба ҷабрдида нигаронида шудааст 39
7.5.2 Маълумот оид ба Механизми баррасии шикоятҳо 40

Рӯйхати ҷадвалҳо

Ҷадвали 2: Ҷадвали семинар 18
Ҷадвали 3: Мавзуъҳое, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд 18
Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд 19
Ҷадвали 5: Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барнома 21
Ҷадвали 6: Равиши ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми татбиқ 27
Ҷадвали 7: Тақвими фаъолиятҳо оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор 32
Ҷадвали 8: Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо 37
Ҷадвали 9: Категорияҳои шикоятҳо 38
Ҷадвали 10: Қадамҳои раванди баррасии шикоятҳо 38

Ихтисораҳо

АИО	Ассотсиатсияи истифодабарандагони об
АТМЗИ	Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ
АРИС (ARIS)	Агентии рушди ҷамоатҳо ва сармоягузории Ҷумҳурии Қирғизистон
БОР	Бонки Осиёии Рушд
БРСММ	Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид
БСА	Бонки сармоягузории Аврупо
ВЗОКСК	Вазорати захираҳои об, кишоварзӣ ва саноати коркард
ВФҲИРО / BMZ	Вазорати федералии ҳамкориҳои иқтисодӣ ва рушди Олмон
ВТЛК	Воҳиди татбиқи лоиҳаҳои кишоварзӣ
ГМБ	Гурӯҳи масъули барнома
ИЗОҶ	Истисмор, зӯроварӣ ва озори ҷинсӣ
КЭИ	Кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ
КМЭТИ	Кумитаи миллии экология ва тағйирёбии иқлим
КРБ	Кумитаи роҳбарикунандаи барнома
КХҶДИЗ	Кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва дигар самтҳои истифодаи замин
МАИ	Мусоҳиба бо ахбордиҳандаи асосӣ
МБМ	Механизми баррасии мустақил
МБШ	Механизми баррасии шикоятҳо
МГМ	Муҳокимаи гурӯҳии мақсаднок
МИЛ	Маркази идоракунии лоиҳа
ММВ	Мақомоти миллии ваколатдор
МТЛС	Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ
МХХ	Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ
НА	Нишондиҳандаи асосӣ
НҶҶМ	Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор
НИЭИ	Нақшаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ
НЧМГ	Нақшаи чорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ
РОПО	Розигии озод, пешакӣ ва огоҳона
СОКСММ / FAO	Созмони озуқаворӣ ва кишоварзии СММ
СҒҲ	Созмони ғайриҳукуматӣ
ТА	Ташкилоти аккредитатсияшуда
ТИ	Ташкилотҳои иҷрокунанда
ТҶШ	Ташкилоти ҷомеаи шаҳрвандӣ
УИПК	Устувор ба иқлим, дорои партовҳои кам
ФГЭ / GEF	Фонди глобалии экологӣ
ХИС	Хазинаи Иқлими Сабз

ШМБ	Шуъбаи мутобиқат ва беайбӣ
ЧИЭИ	Чаҳорчӯбаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ
ҶҚ / KGZ	Ҷумҳурии Қирғизистон
ЭИ	Экологӣ ва иҷтимоӣ
ҶТ	Қирғизстон
ҶТ	Тоҷикистон
ҶТ	Ӯзбекистон
GIZ	Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ) GmbH

1. Муқаддима

Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҶҶМ)-и мазкур ҳамчун қисми маҷмӯи Пешниҳоди маблағгузорӣ барои барномаи «Ландшафтҳои ба иқлим устувор дар Осиёи Марказӣ», ки аз ҷониби Ташкилоти аккредитатсияшуда (ТА) Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ) GmbH) ба Хазинаи Иқлими Сабз (ХИС) пешниҳод шудааст, таҳия гардидааст. Дар он раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор, ки ҳангоми омодасозии барнома анҷом дода шудааст, ҳуҷҷатгузорӣ гардида, раванд, усулҳо, масъулиятҳо ва захираҳо барои ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор дар тамоми давраи татбиқи барнома муайян карда шудаанд.

Раванди ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор ва машваратҳо ба Системаи идоракунӣ ва мониторинги экологӣ ва иҷтимоии (СИЭИ) барнома ворид карда шуда, бо сиёсатҳои зерин мувофиқ мебошад:

- Сиёсати таҷдидшудаи экологӣ ва иҷтимоии ХИС (Сиёсати ЭИ)[1];
- Сиёсати гендерии ХИС[2];
- Дигар ҳуҷҷатҳои дахлдори амалиётии ХИС[3][4]

Ҳамчун қисми СИЭИ, НҶҶМ-и мазкур бо санадҳои дахлдори кафолатӣ, аз ҷумла Нақшаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ (НИЭИ) ва Нақшаи чорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ (НЧМГ) алоқаманд мебошад.

НҶҶМ бо мақсади таъмини он таҳия шудааст, ки ҷонибҳои манфиатдор, махсусан шахсони таҳти таъсири барнома қарордошта, ҷамоатҳои маҳаллӣ, гурӯҳҳои осебпазир ё дар канормонда, занон, ҷомеаи шаҳрвандӣ, намояндагони бахши хусусӣ ва муассисаҳои дахлдори давлатӣ огоҳ карда шаванд, бо онҳо машварат гузаронида шавад ва онҳо имкони иштирок дар қабули қарорҳоеро, ки метавонанд ба онҳо таъсир расонанд, дошта бошанд. Он ҳамчунин ба он нигаронида шудааст, ки ҷалби ҷонибҳои манфиатдор на танҳо барои тасдиқ ё таъйиди мавқеъҳои мавҷуда, балки ҳамчун имконият барои такмили тарҳрезӣ ва татбиқи барнома хизмат кунад.

Бо мақсади дастгирии ҳамгироии ҳамаҷониба ва пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла нигарониҳо ва тавсияҳои онҳо, ба барнома, дар доираи раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор бо ҷонибҳои дахлдор машваратҳо гузаронида шуданд. Дар ҷараёни ин раванд эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор арзёбӣ гардида, тавсияҳо ва нигарониҳо ҷамъоварӣ шуданд, таъсироти эҳтимолии экологӣ ва иҷтимоӣ баррасӣ гардида, муҳокимаҳо ва пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо оид ба барномаи пешниҳодшуда фаъолона мусоидат карда шуданд. Ин равиши ҳамкорӣ ба рафъи таъсироти эҳтимолии манфӣ ва ҳамзамон муайян намудани имкониятҳо барои ба ҳадди аксар расонидани таъсироти мусбат нигаронида шудааст. Раванди машваратҳо дар Хулосаи машваратҳо (Замимаи 9а ПМ) ҳуҷҷатгузорӣ шудааст. Бо такя ба ин машваратҳо, НҶҶМ-и мазкур раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдорро дар тамоми давраи барнома роҳнамоӣ хоҳад кард.

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳамчун унсури марказӣ барои таъмини устуворӣ, пазируфташавӣ ва муваффақияти барномаи ХИС ба ҳисоб меравад. Ҷонибҳои манфиатдор дар пешниҳоди саҳм ва фикру мулоҳизаҳо оид ба тарҳрезӣ ва тасдиқи барнома, инчунин дар тамоми ҷараёни татбиқи он нақши муҳим доранд. НҶҶМ ҳангоми зарурат бо мақсади инъикоси ҷалби ҷонибҳои нави манфиатдор ва пайдоиши хатарҳо, масъалаҳо ё эҳтиёҷоти нави марбут ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор навсозӣ карда мешавад.

2. Тавсифи барнома

Барномаи минтақавӣ бевосита ба рафъи хатарҳои ҷиддии иқлимӣ, ки ба соҳаҳои кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва дигар самтҳои истифодаи замин (КХҶДИЗ) дар ҷумҳуриҳои Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ӯзбекистон таъсир мерасонанд, нигаронида шуда, таваҷҷуҳи асосӣ ба водии

[1] revised-environmental-and-social-policy.pdf
[2] Gender policy | Green Climate Fund
[3] sustainability-guidance-stakeholder-engagement-may2022.pdf
[4] stakeholder-engagement-and-country-ownership-summary.xlsx

Фарғона, инчунин вилоятҳои Сурхондарё ва Хатлон, ки аз ҷиҳати экологӣ муҳим ва хеле осебпазир мебошанд, равона карда шудааст. Минтақаҳои интихобшудаи татбиқи барнома ҳамвориҳои кишоварзӣ, чарогоҳҳо ва ҷангалҳои доманаву нишебии кӯҳҳоро фаро гирифта, бо ҳам зич пайвастаанд ва ҷузъи ҷудонашавандаи ландшафтҳои муттасилу фаромарзӣ маҳсуб мешаванд, ки бо навъҳои гуногуни истифодаи замин ва экосистемаҳои табиӣ хос буда, татбиқи равиши ҳамгирошудаи минтақавиро тақозо мекунанд.

Равиши ҳамгирошудаи ландшафтии барнома вобастагии мутақобилаи ландшафтҳои фаромарзии интихобшударо пурра ба инобат гирифта, хатарҳои иқлимиро тавассути ба низоми муайян даровардани банақшагирӣ, ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги соҳаҳои КХҶДИЗ бо дарназардошти масъалаҳои иқлим, ҳаллу фасл менамояд. Он системаҳои қабули қарорҳоро вобаста ба иқлим ва истифодаи замин тақвият бахшида, иқтидори дастрасӣ ба маблағгузории иқлимӣ ва идоракунии онро баланд мебардорад. Ҳамчунин, тавассути беҳтар намудани банақшагирии зермиллӣ, хизматрасониҳои машваратӣ ва сармоягузориҳои мақсаднок дар соҳаҳои кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва чарогоҳҳо ба ҷорӣ намудани таҷрибаҳо ва технологияҳои ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) мусоидат мекунад. Дар сатҳи минтақавӣ барнома ҳамкориро тавассути равандҳои дурнамосозӣ, хатсайрҳои минтақавии КХҶДИЗ, мубодилаи дониш ва таъсиси платформаи сармоягузории иқлимӣ тақвият мебахшад, то маблағҳо барои амалҳои мутобиқшавии фаромарзӣ дуруст ҳамоҳанг ва сафарбар карда шаванд.

Ҳадафи умумии барнома баланд бардоштани устувории гурӯҳҳои аз ҳама осебпазири аҳолӣ[5] ва экосистемаҳои фаромарзие мебошад, ки манбаи зиндагии онҳо дар Осиёи Марказӣ ба шумор мераванд.

Барои ноил шудан ба ҳадафи умумии худ, барнома тавассути се компоненти ба ҳам алоқаманд амалӣ карда мешавад, ки дар якҷоягӣ табдили парадигмаро ба сӯи масири рушди ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) дар соҳаҳои КХҶДИЗ дар сатҳҳои миллӣ, маҳаллӣ ва минтақавӣ мусоидат намуда, онро устувор мегардонанд.

- **Компоненти якум** (миллӣ) тавассути фароҳам овардани муҳити мусоид барои тағйирот заминаро барои табдилдиҳии системавӣ мегузорад. Он банақшагирии истифодаи замин ва системаҳои қабули қарорҳоро бо дарназардошти иқлим тақвият бахшида, вазъи молияи давлатиро беҳтар мекунад ва механизмҳои инноватсионии маблағгузориро, ки захираҳои ҳам давлатӣ ва ҳам хусусиро барои дастгирии раванди гузариш пас аз анҷоми давраи барнома сафарбар месозанд, тарғиб менамояд.
- Ба ин замина такя намуда, **компоненти дуюм** (маҳаллӣ) сармоягузориҳои миқёси васеъ ва татбиқи амалиро дар сатҳи саҳрой дастгирӣ намуда, бевосита ба ҳадафҳои мутобиқшавӣ ба иқлим ва коҳиши партовҳои барнома мусоидат мекунад.
- **Компоненти сеюм** (минтақавӣ) хусусияти фаромарзии экосистемаҳо ва мушкилоти иқлимиро тавассути ҳамоҳангсозӣ ва ҳамкорӣ байни кишварҳо, мусоидат ба мубодилаи дониш ва инноватсия ва таъсиси воситаҳои молиявӣ барои идоракунии муштараки экосистемаҳо ҳаллу фасл мекунад.

Ҳамчун қисми маҷмӯи Пешниҳоди маблағгузорӣ, як қатор замимаҳои марбут ба СИЭИ, аз ҷумла Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ (АТМЗИ), Нақшаи идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ (НИЭИ), Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҶҶМ), Арзёбии гендерӣ ва Нақшаи чорабиниҳо оид ба масъалаҳои гендерӣ (НЧМГ) таҳия карда мешаванд, то ба принсипҳо ва талаботи ХИС оид ба Кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ (КЭИ) ва масъалаҳои гендерӣ ҷавобгӯ бошанд.

Таҳияи Пешниҳоди маблағгузории ХИС банақшагирии ба далелҳо асосёфтаро тақозо мекунад, ки бо арзёбиҳои илмӣ ва техникӣ, инчунин саҳми ҷонибҳои манфиатдори дахлдор асоснок карда мешавад. GIZ дар якҷоягӣ бо шарикони худ дар доираи раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор бо ҷонибҳои дахлдор машваратҳо гузаронид, то ҳамгироии ҳамаҷониба ва пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла нигарониҳо ва тавсияҳои онҳо, ба пешниҳоди барнома таъмин карда шавад. Дар ҷараёни ин раванд GIZ эҳтиёҷоти шариконро арзёбӣ намуда, тавсияҳо ва

[5] Гурӯҳҳои осебпазир ҳамчун афрод ё гурӯҳҳое муайян карда мешаванд, ки бинобар вазъи иҷтимоию иқтисодӣ, ҷинсият, синну сол, ҳолати ҷисмонӣ ё равонӣ, мавқеи ҷуғрофӣ ва ё канормонӣ дар дохили низомҳои иҷтимоӣ ё институтсионалӣ, метавонанд аз таъсири лоиҳа ба таври номутаносиб зарар бинанд ва ё дар дастрасӣ ба манфиатҳои лоиҳа, иштирок дар машваратҳо ва истифода аз механизмҳои баррасии шикоятҳо ба монеаҳо дучор шаванд.

нигарониҳоро ҷамъоварӣ кард, таъсироти экологӣ ва иҷтимоиро (ЭИ) арзёбӣ намуд ва дар муҳокимаҳо ва ҷамъоварии фикру мулоҳизаҳо оид ба тадбирҳои ибтидоии барнома фаъолона иштирок кард. Ин равиши ҳамкорӣ ба рафъи таъсироти манфӣ ва муайян намудани имкониятҳо барои ба ҳадди аксар расонидани таъсироти мусбат нигаронида шудааст.

2.1 Татбиқи барнома

GIZ, ки ҳамчун Ташкилоти аккредитатсияшуда (ТА) ва ҳам яке аз Ташкилотҳои иҷрокунандаи (ТИ) барнома фаъолият мекунад, дар минтақаҳои татбиқи барнома таҷрибаи назарраси амалисозӣ дорад, аз ҷумла намояндагиҳои минтақавӣ, шабакаҳои хуб ба роҳ мондашудаи шарикон, робитаҳо бо мақомоти маҳаллӣ ва ҷамоатҳо, инчунин дониши амиқи шароити маҳаллӣ ва монеаҳои мавҷуда. Ин қобилияти барномаро барои ноил шудан ба таъсироти васеъмиқёс дар минтақаҳои татбиқ дар ҷумҳуриҳои Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ӯзбекистон таъкид мекунад.

Дар мақоми ТА, GIZ масъулияти назорати барномаро ба уҳда хоҳад дошт, аз ҷумла таъмини риояи талабот ва идоракунии умумии системаи кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ. Барнома дар ҳамкории зич бо Ташкилотҳои иҷрокунандаи миллӣ, аз ҷумла Агентии рушди ҷамоатҳо ва сармоягузорӣ (ARIS) ва Вазорати захираҳои об, кишоварзӣ ва саноати коркард (ВЗОКСК) дар Ҷумҳурии Қирғизистон, Маркази татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ (МТЛС) дар Тоҷикистон ва Кумитаи миллии экология ва тағйирёбии иқлим (КМЭТИ) дар Ӯзбекистон амалӣ карда мешавад. Дар ҳар як кишвар GIZ ва ТИ(ҳо)-и миллӣ Марказҳои идоракунии лоиҳа (МИЛ)-ро таъсис медиҳанд. МИЛ-ҳо бевосита барои амалисозӣ ва мониторинги НИЭИ, НЧМГ ва НҶҶМ масъул хоҳанд буд. Ҳар як ТИ бо захираҳои кофӣ, аз ҷумла кормандон ва буҷет, таъмин карда мешавад, то банақшагирӣ, татбиқ ва мониторинги самараноки ин нақшаҳоро кафолат диҳад.

Тафсилоти бештари сохтори идоракунӣ ва тартиби амалисозии барнома дар боби шашуми Арзёбии таъсир ба муҳити зист ва масъалаҳои иҷтимоӣ (АТМЗИ) муфассал инъикос ёфтаанд.

3. Талаботи ХИС барои ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор

НҶҶМ-и мазкур мутобиқи дастурамалҳои ХИС оид ба ҷалби пурмазмуни ҷонибҳои манфиатдор таҳия гардида, ба принсипҳои шаффофият, ҳисоботдиҳӣ, фарогирӣ, роҳ надодан ба табъиз ва «зарар нарасондан» асос ёфтааст. НҶҶМ инҳоро пешбинӣ мекунад:

- Раванди ҷалби самараноки ҷонибҳои манфиатдоре, ки аз фаъолиятҳои маблағгузоришавандаи ХИС осеб дидаанд ё эҳтимолан осеб мебинанд, аз ҷумла ҷамоатҳо ва шахсони осебпазир ва дар канормонда;
- Раванди ифшои маълумот ва машваратҳои пурмазмун ба таври аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ, дастрас ва бо назардошти масъалаҳои гендерӣ;
- Тартиби гирифтани Розигии озод, пешакӣ ва огоҳона (РОПО), дар ҳолатҳои зарурӣ; ва
- Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ) дар сатҳи барнома, ки бо тартиби баррасии шикоятҳои GIZ ва Механизми баррасии мустақили ХИС мутобиқ карда шудааст.

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тибқи принсипҳои зерин роҳандозӣ карда мешавад:

- **Идоракунии мутобиқшаванда:** равандҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тавре тарҳрезӣ шудаанд, ки чандир боқӣ монда, ба тағйирёбии шароити миллӣ ва маҳаллӣ, эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор ва талаботи барнома мутобиқ гарданд.
- **Ҷалби пурмазмун, барвақтӣ ва пайваста:** ҷалби ҷонибҳои манфиатдор раванди пайваста ва дуҷониба мебошад, ки дар марҳилаи кофӣ барвақти омодасозии барнома оғоз гардида, дар тамоми давраи татбиқи он идома меёбад.
- **Дастрасӣ ва мутобиқати фарҳангӣ:** маълумоти дахлдор дар шаклҳо ва забонҳои маҳаллӣ пешниҳод карда мешавад, ки фаҳмо, фарогир ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ мебошанд. Ҷамоатҳо ба маълумот оид ба ҳадафҳои барнома, вазъи татбиқ, хатарҳо ва таъсироти эҳтимолӣ, меъёрҳои мутобиқат, тақсимоти манфиатҳо, нақш ва масъулиятҳои ҷонибҳои

манфиатдор ва каналҳои дастраси МБШ, аз ҷумла тартиби баррасии шикоятҳои марбут ба ИЗОҶ, дастрасӣ хоҳанд дошт.

- **Фарогирӣ ва роҳ надодан ба табъиз:** равандҳо тавре тарҳрезӣ карда мешаванд, ки иштироки самараноки занон, мардон, мардуми бумӣ, гурӯҳҳои ақаллиятҳои қавмӣ ё иҷтимоӣ ва дигар шахсон ё гурӯҳҳоеро, ки метавонанд дар канор монанд ё ба таври номутаносиб осеб бинанд, таъмин намоянд. Монеаҳои иштирок муайян гардида, тавассути равиши мутобиқшудаи машварат ва ҷалб бартараф карда мешаванд.
- **Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи бозгашт:** вохӯриҳо, масъалаҳои бардошташуда, уҳдадориҳои қабулшуда ва чораҳои минбаъда сабт гардида, ба ҷонибҳои манфиатдор хабар дода мешаванд.
- **Масъулияти муштарак:** ҷонибҳои манфиатдори дахлдор барои иштироки фаъолона дар тарҳрезӣ, татбиқ ва мониторинги барнома мутобиқи нақшҳо ва манфиатҳои худ ҳавасманд карда мешаванд.

4. Муайянкунӣ ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдор

4.1 Муқаддима

Ҷонибҳои манфиатдор дар асоси нақши онҳо дар барнома, сатҳи таъсиргузорӣ, дараҷаи таъсир ва эҳтиёҷоти ҷалб муайян ва гурӯҳбандӣ карда мешаванд. Харитасозӣ байни ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар марҳилаи тарҳрезии барнома ҷалб шудаанд ва онҳое, ки дар марҳилаи татбиқ аҳаммияти калидӣ доранд, фарқ мегузорад ва ҳамзамон эътироф мекунад, ки бисёре аз ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар ду марҳила иштирок мекунанд.

4.2 Категорияҳои ҷонибҳои манфиатдор

Ҷонибҳои манфиатдорро метавон бо истифода аз чаҳорчӯбаи таҳлилии бисёрҷанба бо назардошти омилҳои зерин гурӯҳбандӣ намуд:

- **таъсиргузорӣ**, яъне қобилияти ҷонибҳои манфиатдор барои таъсир расонидан ба тарҳрезӣ, татбиқ ё натиҷаҳои барнома:
  - таъсиргузории баланд: вазоратҳои миллӣ, мақомоти минтақавӣ
  - миёна: муассисаҳои маҳаллӣ (ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об (АИО), мақомоти маҳаллӣ)
  - паст: баҳрабардорони инфиродӣ
- **таъсир**, яъне дараҷае, ки ҷонибҳои манфиатдор аз фаъолияти барнома таҳти таъсир қарор мегиранд:
  - баланд: хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ, занон, хонаводаҳои камдаромад
  - миёна: муассисаҳои маҳаллӣ
  - паст: мақомоти миллӣ
- манфиат дар татбиқи барнома:
  - қабулкунандагони қарорҳо (сиёсат, маблағгузорӣ, назорат)
  - иҷрокунандагон (мақомоти маҳаллӣ, муассисаҳо)
  - баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта
  - миёнаравҳо (созмонҳои ғайриҳукуматӣ (СҒҲ), хизматрасониҳои машваратӣ)

4.3 Маҳдудиятҳои дастрасӣ ва фарогирӣ

Ба ҷонибҳои манфиатдоре таваҷҷуҳи махсус дода мешавад, ки:

- дар қабули қарорҳо имконияти маҳдуди изҳори назар доранд;
- бо монеаҳои иштирок рӯ ба рӯ мешаванд (меъёрҳои гендерӣ, вақт, саводнокӣ, дастрасӣ);
- ба таври номутаносиб таҳти таъсири хатарҳои иқлимӣ қарор мегиранд.

4.4 Заминаи институтсионалии хоси кишварҳо

Сохтори ҷонибҳои манфиатдор дар кишварҳо фарқ мекунад:

- Ҷумҳурии Қирғизистон: аҳаммияти баланди захираҳои чарогоҳ ва идоракунии онҳо дар сатҳи маҳаллӣ, интиқоли масъулиятҳои кумитаҳои чарогоҳ ба мақомоти худидоракунӣ (МХХ) ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ (МХХ-и маҳаллӣ)
- Тоҷикистон: аҳаммияти хоҷагиҳои деҳқонӣ ва идоракунӣ дар сатҳи ҷамоат
- Ӯзбекистон: нақши калидии муассисаҳои маҳалла ва системаҳои аз ҷониби давлат идорашаванда.

Ин тафовут кафолат медиҳад, ки стратегияҳои ҷалб на умумӣ, балки ба шароити мушаххас мутобиқ бошанд.

Ҷонибҳои манфиатдор дар асоси нақши онҳо дар барнома, сатҳи таъсиргузорӣ, дараҷаи таъсир ва эҳтиёҷоти ҷалб муайян ва гурӯҳбандӣ карда мешаванд. Харитасозӣ байни ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар марҳилаи тарҳрезии барнома ҷалб шудаанд ва онҳое, ки дар марҳилаи татбиқ аҳаммияти калидӣ доранд, фарқ мегузорад ва ҳамзамон эътироф мекунад, ки бисёре аз ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар ду марҳила иштирок мекунанд.

4.5 Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор

Ҷадвали 1: Харитасозии ҷонибҳои манфиатдор

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор	Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Сатҳ	Марҳилаи барнома	Манфиатҳо/интизориҳо	Таъсиргузорӣ	Таъсир/осебпазирӣ	Стратегияи ҷалб
Ҳукумат: сатҳи миллӣ **Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ** **Муассисаҳои ҷамъиятӣ** **Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта** **Бахши хусусӣ** **Ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ**	Вазоратҳо (кумитаҳо)-и экология/муҳити зист/иқлим	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Мутобиқат ба сиёсат, ҳадафҳои иқлимӣ, натиҷаҳои экологӣ	Баланд	Паст	Расман ҳамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ, вохӯриҳои техникӣ
	Вазоратҳои кишоварзӣ	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Маҳсулнокии кишоварзӣ, рушди деҳот	Баланд	Паст	Ҳамоҳангсози и техникӣ, ҳамгирой ба банақшагирӣ
	Вазоратҳои захираҳои об/обёрӣ	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Самаранокии истифодаи об, идоракунии инфрасохтор	Баланд	Паст	Мутобиқат ба сиёсат; ҳамоҳангсозӣ
	Вазоратҳои меҳнат/шуғл	Миллӣ	Татбиқ	Стандартҳои меҳнат, натиҷаҳои шуғл	Миёна	Паст	Ҳамоҳангсозӣ оид ба баланд бардоштани огоҳӣ дар масъалаҳои меҳнат ва риояи талабот
	Вазоратҳои молия/иқтисод	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Самаранокии иқтисодӣ, мутобиқати маблағгузорӣ	Баланд	Паст	Машваратҳои стратегӣ, ҳисоботдиҳӣ
	Агентии давлатии хоҷагии ҷангал	Миллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Мутобиқат ба сиёсат, ҳадафҳои иқлимӣ, натиҷаҳои экологӣ/иқтисодӣ	Баланд	Паст	Расман ҳамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ, вохӯриҳои техникӣ
Ҷонибҳои манфиатдори техникӣ	Маъмуриятҳои вилоятӣ (вилоят/минтақа)	Минтақавӣ	Татбиқ	Рушди минтақавӣ, пешниҳоди хизматрасониҳо	Баланд	Миёна	Вохӯриҳои мунтазами ҳамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор **Ҳукумат: сатҳи миллӣ** **Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ**	Мақомоти ноҳиявӣ (ҳокимиятҳо, ҳукуматҳо, акиматҳо)	Ноҳиявӣ	Татбиқ	Рушди маҳаллӣ, инфрасохтор, воситаҳои рӯзгузаронӣ	Баланд	Миёна	Ҷалби пайваста, банақшагирии муштарак
	Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ (муниципалитетҳо, гурӯҳҳо, айыл окмоту)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Эҳтиёҷоти ҷамоат, пешниҳоди хизматрасониҳо	Миёна	Баланд	Ҳамоҳангсозӣ дар сатҳи ҷамоат, банақшагирии муштарак
	Корхонаҳои давлатии хоҷагии ҷангал	Ноҳиявӣ	Татбиқ	Идоракунии устувори ҷангал дар ҳамкорӣ бо гурӯҳҳо	Миёна	Миёна	Ҷалби пайваста, банақшагирии муштарак
Муассисаҳои ҷамоатӣ **Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта** **Бахши хусусӣ** **Созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ**	Ассотсиатсияҳои истифодабаранда гони об (АИО)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба об, самаранокии обёрӣ	Миёна	Баланд	Ҷалби мунтазам
	Гурӯҳҳо ва/ё кумитаҳои истифодабаранда гони чарогоҳ	Маҳаллӣ	Татбиқ	Истифодаи устувори чарогоҳҳо	Миёна	Баланд	Баланд бардоштани иқтидор, банақшагирии муштарак
	Гурӯҳҳои муштараки истифодабаранда гони ҷангал/корхонаҳои муштараки хоҷагии ҷангал	Маҳаллӣ	Татбиқ	Идоракунии устувори ҷангал	Миёна	Баланд	Баланд бардоштани иқтидор, банақшагирии муштарак
	Ассотсиатсияҳои маҳаллаҳо (Ӯзбекистон)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Некӯаҳволии ҷамоат, ҳалли баҳсҳо	Миёна	Баланд	Фарогирии гурӯҳҳо, паҳн намудани маълумот
Ҷонибҳои манфиатдори техникӣ	Хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ (мардон)	Маҳаллӣ	Татбиқ	Маҳсулнокӣ, даромад, дастрасӣ ба воситаҳои истеҳсолӣ	Паст	Баланд	Машваратҳо, омӯзишҳо, фаъолиятҳои намоишӣ

Категорияи ҷонибҳои манфиатдор **Ҳукумат: сатҳи миллӣ** **Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ** **Муассисаҳои ҷамоатӣ**	Занони деҳқон/хонаводаҳое, ки занон сарварӣ мекунанд	Маҳаллӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Дастрасӣ ба захираҳо, иштирок, манфиатҳо	Паст	Баланд	Ҷалби мақсаднок, равишҳои бо назардошти масъалаҳои гендерӣ
	Истифодабарандагони чарогоҳҳо/ҷангалҳо	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба чарогоҳҳо, саломатии ҳайвонот	Паст	Баланд	Омӯзиш, банақшагирии муштарак
	Ҷавонон	Маҳаллӣ	Татбиқ	Шуғл, рушди малакаҳо	Паст	Миёна	Фарогирӣ, барномаҳои рушди малакаҳо
	Хонаводаҳои камдаромад/осебпазир	Маҳаллӣ	Татбиқ	Дастгирии воситаҳои рӯзгузаронӣ, устуворӣ	Паст	Баланд	Ҳадафгузории фарогир, иртиботи мутобиқшуда
Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта **Бахши хусусӣ** **Созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ/созмонҳои ғайриҳукуматӣ**	Кооперативҳои кишоварзӣ/гурӯҳҳои деҳқонон	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Дастрасӣ ба бозор, маҳсулнокӣ	Миёна	Миёна	Дастгирии занҷираи арзиш, шарикӣ
	Муассисаҳои молиявӣ (бонкҳо, ташкилотҳои маблағгузории хурд)	Миллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Имкониятҳои қарздиҳӣ, маҳсулоти молиявӣ	Миёна	Паст	Шарикӣ, таҳияи маҳсулот
	Таъминкунандагон и воситаҳои истеҳсолӣ/корхонаҳои агробизнес	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Татбиқ	Тавсеаи бозор	Миёна	Паст	Мусоидат ба робита бо бозор
Ҷонибҳои манфиатдори техникӣ **Категорияи ҷонибҳои манфиатдор**	Созмонҳои ғайриҳукуматии маҳаллӣ ва ташкилотҳои ҷамоатӣ	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Рушди ҷамоат, фарогирӣ	Миёна	Миёна	Ҳамкорӣ оид ба фарогирӣ ва баланд бардоштани огоҳӣ

	Ташкилотҳои занон	Маҳаллӣ/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Баробарии гендерӣ, тавсеаи имкониятҳо	Миёна	Баланд	Ҷалби мақсаднок, фаъолиятҳои тарҳрезии муштарак
Ҳукумат: сатҳи миллӣ **Ҳукумат: сатҳи зермиллӣ** **Муассисаҳои ҷамоатӣ** **Баҳрабардорон/гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта**	Хизматрасониҳои машваратии кишоварзӣ	Минтақавӣ/маҳаллӣ	Татбиқ	Паҳн намудани дониш	Миёна	Миёна	Омӯзиш, баланд бардоштани иқтидор
	Мақомоти экологӣ/нозирон	Минтақавӣ/миллӣ	Татбиқ	Риояи талабот, мониторинг	Миёна	Паст	Ҳамоҳангсози и мониторинг
	Муассисаҳои тадқиқотӣ/донишгоҳҳо	Миллӣ/минтақавӣ	Тарҳрезӣ ва татбиқ	Маълумот, навоварӣ	Паст	Паст	Саҳми техникӣ, таҳқиқот
	Шарикони байналмилалӣ (Бонки Ҷаҳонӣ, Созмони озуқаворӣ ва кишоварзӣ [FAO], Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид [БРСММ] ва ғайра), БОҶ, БОР	Байналмилалӣ	Татбиқ	Натиҷаҳои рушд, риояи талаботи кафолатҳо	Баланд	Паст	Ҳамоҳангсозӣ, ҳисоботдиҳӣ

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

5. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи барнома

5.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми таҳияи Консепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ

5.1.1 Марҳилаи ёддошти консепсия

Бо мақсади баланд бардоштани моликияти кишвар ва барномасозии аз ҷониби кишвар асосёфта, GIZ дар давоми таҳияи консепсия ва пешниҳоди маблағгузорӣ ҳамкориҳои густурдаи ҷонибҳои манфиатдорро анҷом дод. Марҳилаи консепсия расман дар моҳи феврали соли 2024 оғоз ёфт. Аз моҳи май то декабри соли 2024 GIZ бо 318 нафар (217 мард ва 101 зан; баъзе аз онҳо дучанд ҳисоб карда мешаванд) аз 106 муассиса, аз ҷумла мақомоти давлатӣ, созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва субъектҳои бахши хусусӣ ва молиявӣ машварат кард.

Машваратҳои асосии консептуалӣ дар сатҳи миллӣ аз 28 октябр то 28 ноябри соли 2024 гузаронида шуда, дар як миссияи дуҳафтаина ба анҷом расиданд, ки дар он гурӯҳи таҳияи барномаи GIZ (офиси асосӣ ва кормандони дохили кишвар) ва мушовирони беруна зиёда аз чил вохӯрии инфиродӣ ва гурӯҳӣ бо гурӯҳҳои асосии манфиатдорро ташкил карданд. Муҳим он аст, ки се семинари машваратии миллӣ дар Ӯзбекистон, Ҷумҳурии Қирғизистон ва Тоҷикистон бо мақсади ҷамъоварӣ намудани саҳмҳои муҳим оид ба унсурҳои барнома, аз ҷумла механизмҳои татбиқ, самтҳои дахолат, субъектҳои иҷрокунанда ва занҷирҳои афзалиятноки арзиш гузаронида шуданд. Муҳокимаҳо инчунин саҳми кишварҳо ва нақши фаъолони бахши хусусиро фаро гирифтанд. Ҳамзамон дар Ӯзбекистон ва Қирғизистон мулоқотҳои сеҷониба бо иштироки ХИС, ММВ ва GIZ баргузор шуданд.

Фикру мулоҳизаҳо аз ин машваратҳо тарҳи барномаро шакл дода, баррасии мизи корӣ ва таҳлили хатарҳои иқлим, осебпазирӣ ва монеаҳоро барои гузариш ба рушди ба иқлим устувор ва дорои партовҳои кам (УИПК) дар соҳаҳои КХҶДИЗ такмил доданд. Шарикон афзалиятҳо ва ҳадафҳои барномаи пешниҳодшударо тавассути муайян кардани минтақаҳои осебпазиртарин ва камсармоягузории фаромарзӣ, занҷирҳои афзалиятноки арзиш, механизмҳои эҳтимолии маблағгузорӣ ва шарикони татбиқ, инчунин фаъолиятҳо оид ба таҳкими чаҳорчӯбаҳои сиёсат ва институтсионалӣ, сармоягузории иқлим ва ҳамкории минтақавӣ муайян карданд.

5.1.2 Марҳилаи таҳррезии пешниҳоди маблағгузорӣ

Илова бар машваратҳои ҳамаҷониба бо ҷонибҳои манфиатдор, ки дар марҳилаи ёддошти консепсия (аз феврали соли 2024 то марти соли 2025) гузаронида шуданд, GIZ якҷо бо шарикони миллии худ дар тӯли ҳафт моҳ, аз октябри соли 2025 то апрели соли 2026, дар саросари Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон ва Ӯзбекистон машваратҳои васеъ бо ҷонибҳои манфиатдор анҷом дод. GIZ бо 1323 нафар (925 мард ва 398 зан, бо дарназардошти баъзе ҳисобҳои такрорӣ), ки зиёда аз 273 муассиса, аз ҷумла мақомоти давлатии миллӣ, созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва сохторҳои бахшҳои хусусӣ ва молиявиро намояндагӣ мекарданд, машварат гузаронид. Усулҳои ҷалб мубодилаи дуҷониба ва/ё гурӯҳӣ ва мусоҳибаҳо, инчунин муҳокимаҳои гурӯҳии мақсаднокро, ки дар доираи семинарҳои машваратии миллӣ баргузор шуданд, дар бар мегирифтанд.

Ба ғайр аз бархӯрдҳои густурдаи сатҳи миллӣ, ба онҳо як қатор семинарҳои машваратӣ, ки дар минтақаҳои зиёди Тоҷикистон (Хуҷанд, Бохтар, Деваштич ва Қубодиён), дар Ҷумҳурии Қирғизистон (Ош, Бодканд, Манас, Қара-Суу ва Бозор-Қӯрғон) ва Узбакистон (Намангон, Тирмиз, Янгиқӯрғон ва Беша) гузаронида шуданд, дохил шуданд. Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор, ки тавассути ин машваратҳо ҷамъ оварда шудаанд, дар ташаккул ва такмил додани пешниҳоди маблағгузорӣ нақши муҳим бозиданд. Он баррасии мизи корӣ ва таҳлили амиқи хатарҳои иқлим, осебпазирии экологӣ ва иҷтимоӣ ва монеаҳои системавиро барои ноил шудан ба рушди ба иқлим муқовимат, партовҳои кам (УИПК) дар бахшҳои КХҶДИЗ пурра кард. Ҷонибҳои манфиатдор дар муайян кардани афзалиятҳо ва ҳадафҳои барнома, аз ҷумла муайян

кардани минтақаҳои осебпазири фаромарзӣ, занҷирҳои афзалиятноки арзиш, механизмҳои маблағгузорӣ ва шарикони амалӣ саҳм гузоштанд. Илова бар ин, машваратҳо доир ба тарҳрезии фаъолиятҳое, ки ба таҳкими чаҳорчӯби сиёсат ва институтсионалӣ, баланд бардоштани сармоягузориҳои иқлимӣ ва рушди ҳамкориҳои минтақавӣ нигаронида шудаанд, маълумот доданд.

Семинари минтақавии тасдиққунӣ, ки 1 апрели соли 2026 дар шаҳри Тошканд баргузор шуд, ки ҷонибҳои асосии манфиатдорро ҷамъ оварда, тарҳи умумии барнома, аз ҷумла мантиқи дахолат, механизмҳои молиявӣ ва механизмҳои татбиқро тасдиқ кард.

Ғайр аз он, гурӯҳи таҳияи барномаҳои GIZ бо шарики рушд, бахусус Бонки Ҷаҳонӣ ва Бонки Осиёии Рушд (БОР) бо мақсади таъмини пуррагӣ ва ҳамоҳангӣ бо лоиҳаҳои ҷоришаванда ва ба нақша гирифташуда дар минтақа ва инчунин баррасии сабақҳои татбиқи онҳо, ки дар тарҳрезии барнома гирифта шудаанд, мубодилаи зиёд анҷом дод. Дар давоми омодасозии барнома, GIZ бо Бонки Аврупоии Сармоягузорӣ (БСА), ки шарики стратегии ҳаммаблағгузории барнома мебошад, ҳамоҳанг ва ҳамкории зич дошт.

Хулосаи муфассали ҳамаи машваратҳо бо ҷонибҳои манфиатдор, фикру мулоҳизаҳо ва тартиби ба қолаби барнома дохил кардани он дар Замимаи 9а оварда шудааст.

5.1.2.1 Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар сатҳи маҳаллӣ ҷиҳати тасдиқи натиҷаҳои кафолатҳои экологӣ ва иҷтимоӣ, гендерӣ ва арзёбии хатари иқлим

Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар моҳҳои январ ва феврали соли 2026 тавассути семинарҳо, МГМ ва МАИ, ки аз ҷониби се гурӯҳи GIZ дар кишвар дар якҷоягӣ бо мушовирони байналмилалӣ ва мушовирони маҳаллӣ дар ҳар як кишвари мақсаднок анҷом дода шуданд, идома ёфт. Ин барои ташкил ва гузарондани шаш семинари бисёрмақсаднок (ду семинар дар ҳар як кишвари зерҳадаф), инчунин МГМ ва МАИ замина гузошт.

Семинарҳои дорои мақсаҳои гуногун

Ҳадафҳои семинарҳо дар зер оварда шудаанд:

- Тасдиқи мувофиқ будани тадбирҳои пешниҳодшудаи барнома ва мантиқи дахолат бо назардошти хатарҳои иқлим ва таъсири онҳо ба эҳтиёҷот ва осебпазирии аҳолии маҳаллӣ ва ба даст овардани саҳмҳо барои ташаккул додани мувофиқати барномаҳо.
- Пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо ва тасдиқи асоснокии иқлими барнома, яъне бозёфтҳои пешакӣ ва натиҷаҳои арзёбии хатари иқлим ва осебпазирӣ.
- Саҳмгузорӣ дар муайян кардани таъсири эҳтимолии экологӣ ва бехатарии барномаи пешниҳодшуда, аз ҷумла хатарҳо ва чораҳои мушаххаси гендерӣ ва чаҳорчӯбаи зарурии идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ.
- Саҳмгузорӣ дар баррасии масъалаҳои ЭИ, ки ворид ва/ё тасдиқи маълумоти ибтидоиро талаб мекунанд.

Дар доираи муҳокимаҳои ЭИ ва кафолатҳои иҷтимоӣ, семинарҳо инчунин санҷишеро, ки мутобиқи КЭИ 7 ва Сиёсати мардуми бумии ХИС гузаронида шудааст, дастгирӣ карданд. Иштирокчиён даъват карда шуданд, ки муайян кунанд, ки оё ягон мардуми бумӣ ё дигар гурӯҳҳои аз ҷиҳати фарҳангӣ фарқкунанда, ки дар доираи Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян карда шудаанд, дар минтақаҳои пешниҳодшудаи барнома мавҷуд буданд ё онҳоро истифода мебаранд, оё ин гуна гурӯҳҳо метавонанд аз фаъолиятҳои барнома таҳти таъсир қарор гиранд ва оё талаботи иловагӣ барои машварат татбиқ карда шаванд. Дар санҷиш инчунин мавҷудияти муассисаҳои анъанавӣ, истифодаи анъанавии замин ва захираҳои табиӣ, алоқамандии фарҳангӣ ба ландшафтҳои барномавӣ ва ҳама гуна нигарониҳои марбут ба ҳувияти фарҳангӣ ё ҳуқуқҳои анъанавӣ баррасӣ шуданд.

Иштирокчиён

Иштирокчиёни семинар доираи васеи ҷонибҳои манфиатдорро фаро гирифтанд:

- Намояндагони вазоратҳои соҳавӣ ва дигар мақомоти давлатӣ (кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал, муҳити зист, об, ҳолатҳои фавқулодда, заминсозӣ, рушди иҷтимоию иқтисодӣ) дар сатҳи вилоят.
- Намояндагони вазоратҳои соҳавӣ ва дигар мақомоти давлатӣ (кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал, заминсозӣ, муҳити зист, об, ҳолатҳои фавқулодда) дар сатҳи ноҳия.
- Мақомоти маҳаллӣ (ҳукуматҳои маҳаллӣ, вакилони парлумони маҳаллӣ) ва хизматрасониҳои техникӣ, хизматрасониҳои машваратӣ.
- ТҶШ, донишгоҳҳо, Академияи илмҳо, ассотсиатсияҳои фермерон, коршиносони гендерӣ ва намояндагони ҷомеа, аз ҷумла ҷавонон, занон, гурӯҳҳои осебпазир, фермерон ва ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об, истифодабарандагони ҷангал, истифодабарандагони чарогоҳ.

Ҷадвали семинар

Ҷадвали 2 ҷадвали баргузории семинарҳоро дар ҳар як кишвар ва тамаркузи мушаххаси истифодаи заминро, ки ба ҳар як маҳал дахл дорад, тафсилот медиҳад.

Ҷадвали 2: Ҷадвали семинар1

Кишвар	Сана	Ҷойгиршавӣ	Диққати истифодаи замин
Узбекистон	4 феврал	Вилояти Наманган, ноҳияи Янгиқўрғон	Системаҳои солонаи обёришаванда
	6 феврал	Вилояти Фарғона, ноҳияи Бешариқ, минтақаи Қўқанд	Системаҳои бисёрсолаи обёришаванда
Тоҷикистон	9 феврал	ноҳияи Девештич вилояти Суғд	Системаҳои чарогоҳ/ҷангал (минтақаи хушки шимол)
Қирғизистон	10 феврал	ноҳияи Кара-Сууи вилояти Ош	Системаҳои солонаи борон
Тоҷикистон	12 феврал	ноҳияи Қабодиёни вилояти Хатлон	Системаҳои чарогоҳ/ҷангал (минтақаи хушки ҷануб)
Қирғизистон	13 феврал	райони Бозор-Коргон, вилояти Ҷалолобод	Системаҳои чарогоҳ/ҷангал (минтақаи намии шимол)

Мавзуъҳои семинар

Ҳар як семинар ба чор машғулият тақсим шуда, дар ин машғулиятҳо як қатор мавзуъҳо муҳокима шуданд (Ҷадвали 3).Ҷадвали 3: Мавзуъҳое, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд2

Ҷадвали 3: Мавзуъҳое, ки дар машғулиятҳои семинар фаро гирифта шудаанд2

Машғулият	Ном	Рӯзномаи ҷаласа
Машғулияти 1		• Муаррифии ҳадафҳои барнома, ҷузъҳо, шарикон ва равиши татбиқ. • Баррасии раванди омодасозии пешниҳод. • Ҳолати ҳозираи омодагӣ ва ҷадвали муҳлатҳо. • Шартҳои ҳамкорӣ
Машғулияти 2	Хатарҳои иқлимӣ ва осебпазирӣ дар соҳаи кишоварзӣ, хоҷагии ҷангал ва истифодаи замин	• Тасдиқ ва ҷамъоварии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар бораи хатарҳои асосии иқлим, таъсирот ва осебпазирии системаҳои маҳаллии истифодаи замин ва истифодабарандагони онҳо. • Муаррифии имконоти мутобиқшавӣ, равандҳои банақшагирии истифодаи замин ва имконпазирии фаъолиятҳо дар системаҳои дахлдори истифодаи замин
Машғулияти 3	КЭИ ва гендер (алоҳида)	• Муаррифӣ дар бораи натиҷаҳои ибтидоии арзёбии ЭИ. • Муҳокима дар бораи норасоиҳои иттилоотӣ. • Муҳокимаи монеаҳои эҳтимолии гендерӣ, ки ба қабули чораҳои пешниҳодшуда аз ҷониби занон ва ҷавонон таъсир мерасонанд. • Муайян кардани имкониятҳои бартараф кардани ин монеаҳо
Машғулияти 4	Муаррифии натиҷаҳо ва қадамҳои минбаъда	

Манбаъ: таҳияи муаллиф

5.1.2.2 Муҳокимаи гурӯҳии мақсаднок (МГМ) ва Мусоҳиба бо ахбордиҳандаи асосӣ (МАИ)

Семинарҳо тавре ташкил карда шуданд, ки барои гурӯҳҳои маҳаллӣ имкони анҷом додани МГМ ва МАИ дар давоми як сафарбаркунӣ вуҷуд дошт. Ҳадафҳои асосии ин мубодилаҳо аз инҳо иборат буданд:

- тасдиқи натиҷаҳои семинар;
- амиқтар таҳқиқ намудани мулоҳизаҳои ЭИ;
- рафъи норасоиҳои иттилоотӣ.

МГМ ва МАИ инчунин ҳамчун ҷузъи муҳими раванди таҳқиқи мардуми бумӣ хизмат карданд. Муҳокимаҳо бо мақомоти маҳаллӣ, намояндагони ҷамоатҳо, Ассотсиатсияҳои истифодабарандагони об, гурӯҳҳои истифодабарандагони чарогоҳҳо, гурӯҳҳои истифодабарандагони ҷангал, ташкилотҳои занон, намояндагони ҷавонон ва дигар ҷонибҳои манфиатдори маҳаллӣ оид ба он равона шуда буданд, ки оё мардуми бумӣ ё дигар гурӯҳҳои аз ҷиҳати фарҳангӣ фарқкунанда ба меъёрҳои КЭИ 7 мувофиқат мекунанд ё не, дар доираи Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян карда шудаанд ё не, алоқамандии дастаҷамъона ба ҳудудҳои аҷдодӣ ё захираҳои табиӣ доранд ё не ва оё фаъолиятҳои барнома метавонанд боиси таъсироти мухталифе гарданд, ки татбиқи Сиёсати мардуми бумии ХИС-ро тақозо мекунад.

Дар рафти ин машғулиятҳо ҳамчунин ба фаҳмидани муносибатҳои гендерӣ дар гурӯҳҳои мақсаднок таваҷҷуҳи хоса дода шуда, бо иштироки намояндагони ҷамоатҳо, ташкилотҳои маҳаллӣ ва гурӯҳҳои намояндагӣ аз занон ва ҷавонон МГМ ташкил карда шуд. Мавзуъҳои асосии муҳокима иборатанд аз:

- нақши занон, мардон ва ҷавонон дар таҷрибаҳои кунунии истифодаи замин;
- чӣ гуна тағйирёбии иқлим ба ин гурӯҳҳо ба таври гуногун таъсир мерасонад;
- муносибатҳои гендерӣ дар ҷамоатҳои мақсаднок (дастрасӣ ба дороиҳо, ҳуқуқҳо, иштирок, истифодаи вақт, ваколати қабули қарор);
- муҳокимаи муфассали роҳҳои ҳалли монеаҳо ва афзалиятҳои дахолат.

Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвари мақсаднок гузаронида шудаанд, дар ҷадвали 4 нишон дода шудаанд.

Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд3

Ҷадвали 4: Шумораи МГМ ва МАИ, ки дар ҳар як кишвар дар марҳилаи АТМЗИ гузаронида шудаанд3

Кишвар	МГМ	МАИ
Узбекистон	5	13
Тоҷикистон	7	16
Қирғизистон	6	15

5.1.2.3 Хулосаи фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор

Ҷадвали 5 фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барномаро ҷамъбаст мекунад.

Дар асоси хулосаҳои якҷояи баррасии мизи корӣ, семинарҳои миллӣ ва маҳаллӣ бо ҷонибҳои манфиатдор, МГМ, МАИ ва сабтҳои машваратӣ, ки аз ҷониби гурӯҳҳои машваратии миллӣ омода карда шудаанд, ҳеҷ гуна мардуми бумӣ, ки тибқи КЭИ 7 ва Сиёсати мардуми бумии ХИС муайян

карда шудаанд, дар доираи барномаҳои пешниҳодшуда муайян карда нашуд. Ҷонибҳои манфиатдор пайваста гурӯҳҳои осебпазирро аз рӯи гендер, камбизоатӣ, дурдастӣ, синну сол ва вобастагии воситаҳои рӯзгузаронӣ аз захираҳои табиӣ муайян карданд, аммо ягон ҷамоатеро, ки дорои хусусиятҳои дастаҷамъии дар Сиёсати мардуми бумии ХИС тавсифшуда бошад, муайян накарданд, ки боиси татбиқи Сиёсат ё талаботи РОПО мегардад. Мувофиқи он, татбиқи Сиёсати мардуми бумии ХИС натиҷаҳои санҷиши экологӣ ва иҷтимоиро тағйир намедиҳад, гарчанде ки татбиқ ба ҳама гуна маълумоти наве, ки ҳангоми татбиқи барнома пайдо мешавад, ҷавобгар боқӣ мемонад.

Ҷадвали 5: Фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ва чораҳои тавсияшавандаи барнома 4

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалахои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интегратсия
Хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ (мард)	Ҳама кишварҳо (хусусан Ӯзбекистон, Тоҷикистон)	Норасоии об, бесамар будани обёрӣ, паст шудани ҳосилхезии замин, сар задани ҳашароти зараррасон	Кам шудани маҳсулнокии кишоварзӣ; тақсимоти нобаробари об; дастрасии маҳдуд ба воситаҳои истеҳсолот ва бозорҳо	Пешбурди системаҳои обёрии ба иқлим устувор; таҳкими ҳамоҳангсозии АИО; дастрасӣ ба маълумот ва омӯзиш; беҳтар намудани шаффофияти тақсимоти об
Занони деҳқон/ хонаводаҳое, ки занон сарварӣ мекунанд	Хамаи мамлакатхо	Дастрасии маҳдуд ба замин, маблағгузорӣ ва омӯзиш; сарбории баланди кор аз сабаби муҳоҷирати мардон; иштироки маҳдуд дар қабули қарор	Дур мондан аз манфиатҳои барнома; набудани овоз дар АИО ва идоракунии маҳаллӣ; маҳдудиятҳои вақт	Фаъолияти мақсаднок ва омӯзиши занон; таъмин намудани фарогирӣ дар АИО ва машваратҳо; тарҳрезии мақсаднокӣ ва банақшагирии манфиатҳои вобаста ба гендер
Истифодабарандагони ҷангал ва корхонаҳои муштараки ҷангал	Хамаи мамлакатхо	Вобастагӣ ба захираҳои ҷангал барои воситаҳои рӯзгузаронӣ; таназзули ҷангал; дастрасии маҳдуд ба таҷрибаҳои устувори идоракунии ҷангал; норавшан будани механизмҳои тақсими манфиатҳо.	Истифодаи аз ҳад зиёди захираҳои ҷангал; кам шудани хизматрасониҳои экосистемавӣ; муноқишаҳои эҳтимолӣ оид ба истифодаи захираҳо ва дастрасӣ.	Пурзӯр намудани идоракунии ҷангал дар асоси ҷамоатҳо; мушаххас кардани ҳуқуқҳои истифодабарандагон ва созишномаҳои тақсими манфиатҳо; баланд бардоштани иқтидор ва дастгирии воситаҳои устувори рӯзгузаронии вобаста ба ҷангал.
АИО	Хамаи мамлакатхо	Иқтидори заифи институтсионалӣ; нигоҳдории сусти инфрасохтори обёрӣ; нақшҳои норавшан	Тақсимоти бесамари об; бад шудани инфрасохтор; муноқишаҳои маҳаллӣ	Баланд бардоштани иқтидори АИО; мушаххас кардани нақшҳо/масъулиятҳо; дастгирии механизмҳои банақшагирӣ ва маблағгузорӣ
Мақомоти маҳаллӣ (мақомоти ноҳиявӣ/шаҳрӣ)	Хамаи мамлакатхо	Захираҳои маҳдуди молиявӣ; масъулиятҳои парокандаи институтсионалӣ; ҳамоҳангсозии сусти байнисоҳавӣ	Татбиқи сусти лоиҳаҳо; хатарҳои устуворӣ; иштироки маҳдуди ҷамоатҳо	Таҳкими ҳамоҳангсозии байниидоравӣ; расонидани ёрии техникӣ; мувофиқ сохтани барнома бо нақшаҳои рушди маҳаллӣ
Кормандони хоҷагии қишлоқи ноҳия. Гурӯҳҳо/кумитаҳои истифодабарандагони чарогоҳҳо/ МХХ (Мақомоти худидоракунии маҳаллӣ); чорводорон, чарогоҳҳо	Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон	Чаронидани аз ҳад зиёди чорво, таназзули чарогоҳҳо, норасоии хӯроки чорво, масъалаҳои саломатии ҳайвонот	Кам шудани маҳсулнокии чорво; таназзули замин; муноқишаҳо оид ба захираҳо	Дастгирии идоракунии устувори чарогоҳҳо; такмил додани системаи хӯроки чорво; таъмин намудани хизматрасониҳои ветеринарӣ ва чорводорӣ

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалахои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интегратсия
Хизматрасониҳои машваратии кишоварзӣ/мутахассисони техникӣ	Хамаи мамлакатхо	Иқтидори маҳдуди фарогирӣ; набудани дониш ва захираҳои навшуда	Сатҳи пасти қабули тағрибаҳои ба иқлим устувор; паҳнкунии сусти иттилоот	Мустаҳкам намудани хизматрасониҳои машваратӣ; таъмин намудани машғулиятҳои омӯзишӣ ва намоишӣ; дастгирии интиқоли дониш
Муассисаҳои молиявӣ/ намояндагони бахшҳои бонкӣ	Узбекистон, Киргизистон	Маҳсулоти молиявии маҳдуд барои кишоварзӣ; маҳдудиятҳои гарав; сатҳи пасти гирифтани қарз	Сармоягузории маҳдуд дар соҳаи кишоварзӣ; дар канор мондани хоҷагиҳои хурд ва занон	Таҳияи маҳсулоти молиявии оқилона ба иқлим; баланд бардоштани саводнокии молиявӣ; пайваст кардани деҳқонон ба нақшаҳои қарзӣ
Аъзои ҷамоат (гурӯҳҳои омехта)	Хамаи мамлакатхо	Таъсири иқлим (хушксолӣ, шӯршавӣ, норасоии об); паст шудани маҳсулнокӣ; масъалаҳои инфрасохтор	Ноамнии воситаҳои рӯзгузаронӣ; афзоиши осебпазирӣ; танишҳои эҳтимолии маҳаллӣ аз рӯи захираҳо	Татбиқи равишҳои ҳамгирошудаи ландшафтӣ; такмил додани инфрасохтор; таъмин намудани тақсимоти одилонаи захираҳо
Гурӯҳҳои занон/фаъолони гендерӣ	Узбекистон, Тоҷикистон, Киргизистон	Иштироки маҳдуд дар қабули қарор; набудани дастрасӣ ба иттилоот; монеаҳои иҷтимоӣ	Дар канор мондан аз равандҳои лоиҳа; тақсимоти нобаробари манфиатҳо	Таъмини ҷалби гендерӣ; истифодаи фасилитаторҳои зан; таъмин намудани паҳнкунии мақсадноки иттилоот
Ҷавонон	Хамаи мамлакатхо	Имкониятҳои маҳдуди шуғл; фишорҳои муҳоҷират; набудани омӯзиш	Муҳоҷират; маҳдудияти рушди иқтисодиёти маҳаллӣ	Таъмини рушди малакаҳо ва дастгирии воситаҳои рӯзгузаронӣ; ҷалб намудани ҷавонон ба фаъолиятҳои барномавӣ
Мақомоти ҳифзи муҳити зист/мутахассисон	Хамаи мамлакатхо	Таназзули замин, буридани ҷангалҳо, аз даст додани гуногунии биологӣ, иқтидори сусти иҷроиш	Таназзули дарозмуддати муҳити зист; мониторинги нокифоя	Пурзӯр намудани мониторинги муҳити зист; ҳамгироии тадбирҳои барқарорсозии экосистема; такмил додани ҳамоҳангсозӣ
СҒД/СҶШ (созмонҳои ғайридавлатӣ / созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ)	Ҷумҳурии Қирғизистон, Тоҷикистон	Зарурати ҷалби бештари ҷамоатҳо; камбудиҳо дар фаҳмиш ва иштирок	Фарогирии маҳдуд; механизмҳои сусти ҳисоботдиҳӣ	Ҷалби созмонҳои ғайриҳукуматӣ ба корҳои фаҳмондадиҳӣ ва огаҳӣ; мустаҳкам намудани равандҳои шарикӣ
Кооперативҳо/иттиҳодияҳои деҳқонон	Узбекистон, Тоҷикистон	Интегратсияи маҳдуд ба занҷирҳои арзиш; набудани иншооти коркард ва нигоҳдорӣ	Талафоти баъди ҷамъоварии ҳосил; даромади паст; дастрасии суст ба бозор	Дастгирии рушди занҷираи арзиш; такмил додани нигоҳдорӣ/коркард; мустаҳкам намудани иқтидори кооперативӣ

Гурӯҳи ҷонибҳои манфиатдор	Ҷойгиршавӣ	Масъалахои асосӣ ба миён гузошта шуданд	Нигарониҳо/хавфҳо муайян карда шуданд	Ҷавоби пешниҳодшудаи барнома/интегратсия
Мутахассисони бахши давлатӣ (об, кишоварзӣ, экология)	Хамаи мамлакатхо	Ваколатҳои пароканда; мубодилаи маҳдуди маълумот; ҳамоҳангсозии суст	Бесамарӣ дар банақшагирӣ ва амалисозӣ	Баланд бардоштани ҳамоҳангсозии байнисоҳавӣ; дастгирии воситаҳои ҳамгирошудаи банақшагирӣ

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6. Раванди ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар татбиқи барнома

Татбиқи Нақшаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор (НҶҶМ) як унсури муҳими бунёдии муваффақияти барнома маҳсуб меёбад ва аз ин рӯ, тамоми фаъолиятҳои барномаро фаро мегирад. Масъулияти умумии татбиқи он ба зиммаи GIZ гузошта мешавад. Ҳар як ТИ як гурӯҳи бисёрсоҳаи лоиҳаро таъсис медиҳад, ки аз коршиносон оид ба идоракунии лоиҳа, татбиқи техникӣ, иртиботот, гендер ва кафолатҳо, ва мониторинг ва арзёбӣ иборат аст. Онҳо ҷалби ҷонибҳои манфиатдорро дар тамоми марҳилаҳои барнома, аз оғоз то татбиқ, мониторинг ва басташавӣ ҳамоҳанг хоҳанд кард ва дар бораи фаъолиятҳои марбут ба НҶҶМ ба МИЛ гузориш медиҳанд. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ҳамчун як раванди доимӣ ва дуҷониба нигоҳ дошта мешавад, ки равишҳо ба мувофиқати ҷонибҳои манфиатдор ва хусусияти фаъолиятҳои барнома мутобиқ карда мешаванд. Барои дастгирии ин, барнома як қатор механизмҳои машваратӣ, иштирок, ифшо, ҳамоҳангсозӣ ва бозгашти онҳоро истифода хоҳад кард, то кафолат диҳад, ки ҷалби онҳо ба ниёзҳои ҷонибҳои манфиатдор ва таҳияи барномаҳо ҷавобгӯ бошад.

6.1 Ҳадафҳои НҶҶМ

Ин НҶҶМ бо ҳадафҳои зерин таҳия шудааст:

- Ҳадафҳои барнома, миқёс, фаъолиятҳои банақшагирифташуда ва хатарҳо ва манфиатҳои эҳтимолӣ ва идора кардани интизориҳо.
- Таъмини ифшои иттилооти саривақтӣ, дастрас ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ дар тамоми давраи барнома.
- Имкониятҳои пурмазмун барои ҷонибҳои манфиатдор барои додани саволҳо, пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо ва изҳори нигаронӣ ҳангоми таҳия ва татбиқи барнома.
- Таъмини идоракунии мутобиқшавӣ тавассути ворид кардани фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар қабули қарорҳо.
- Эҷод ва нигоҳ доштани эътимод ва пазируфташавии иҷтимоии барнома.
- Сари вақт муайян ва ҳал намудани хатарҳои экологӣ, иҷтимоӣ, гендерӣ, фарогирӣ ва низоъҳо.
- Мустаҳкам намудани муносибатҳо байни барнома ва ҷонибҳои манфиатдор дар ҳама сатҳҳо.
- Такмил додани тарҳрезӣ, татбиқ ва натиҷаҳои барнома тавассути ҷалби доимии ҷонибҳои манфиатдор.
- Таъсиси каналҳои дастрас барои шикоятҳо, нигарониҳо ва арзу шикоятҳо.

НҶҶМ инчунин ҳамчун дастурамал барои гурӯҳи татбиқи барнома аз ҷониби зерин хизмат мекунад:

- Муайян ва таҳлили ҷонибҳои манфиатдори дахлдор, аз ҷумла гурӯҳҳои таҳти таъсир қарордошта ва эҳтимолан таҳти таъсир қарордошта.
- Муайян кардани усулҳои мувофиқи ҷалб, равишҳои иртибот ва воситаҳои ифшо барои гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор.
- Муайян кардани нақшҳо ва масъулиятҳои субъектҳое, ки дар татбиқи НҶҶМ иштирок доранд.
- Фарҳам овардани имконият барои ҳуҷҷатгузорӣ, мониторинг ва ҳисоботдиҳӣ дар бораи фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор.

6.2 Усулҳои машварат бо ҷонибҳои манфиатдор

Усулҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдори GIZ аз уҳдадории қавӣ барои ҳалли эҳтиёҷоти ҷонибҳои манфиатдор бо таваҷҷуҳи махсус ба гурӯҳҳои осебпазир роҳнамоӣ мешаванд. Раванди ҷалб дар

лоиҳаҳои GIZ ба таври муштарак ва фарогир тарҳрезӣ шудааст ва ҳамаи ҷонибҳои манфиатдор барои иштироки фаъолона дар раванди машварат ташвиқ карда мешаванд.

Барои тамоми фаъолиятҳои амалӣ бо ҷамоатҳои маҳаллӣ, иштирок ихтиёрӣ аст. Пеш аз татбиқи мудохилаҳо бо тамоми гурӯҳҳо ва маҳалҳои аҳолинишини иштирокчӣ созишномаҳо ҷустуҷӯ карда мешаванд. Ҳамаи чорабиниҳои ба нақша гирифташуда ба таври соф шарикӣ ба амал бароварда мешаванд. Кормандони барнома оид ба масъалаҳои гендерӣ ва фарогирии иҷтимоӣ, барои мусоидат ба иштироки ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла занон ва намояндагони гурӯҳҳои қавмӣ омӯзонида мешаванд.

6.3 Ифшои маълумот, иртибот, баланд бардоштани огоҳӣ

Дар марҳилаи оғози барнома нақшаи ҳамаҷонибаи иртиботот ва паҳнкунии иттилоот таҳия карда мешавад. Нақшаҳои солонаи татбиқ стратегияҳои ҷалби фаъолонаи ҷонибҳои манфиатдорро муфассал шарҳ медиҳанд. Ҷалби ҷонибҳои манфиатдор тавассути вохӯриҳои ҷамъиятӣ, вохӯриҳои расмӣ ва МГМ барои дастгирии ҳадафҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- Паҳн кардани иттилооти возеҳ ва дастрас дар бораи барнома, фаъолият ва пешрафти он ба ҷонибҳои гуногуни манфиатдор дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ.
- Ҷонибҳои манфиатдорро барои иштирок дар вохӯриҳо, семинарҳо ва чорабиниҳои расмии марбут ба барнома даъват намуда, ҷалби онҳоро тақвият бахшидан.
- Муносибатҳои касбӣ бо ҷонибҳои манфиатдор дар сатҳҳои гуногун, мусоидат ба ҳамкорӣ ва эътимод.
- Барои ҷамъ овардани саҳми арзишманд, фикру мулоҳизаҳо ва дурнамои баҳрабардорон ҷойҳои махсус эҷод кардан, то овози онҳо барои рушди барнома ҷудонашаванда бошад.

6.4 Машваратҳо, омӯзишҳо ва семинарҳо

Машваратҳо дар давоми амалисозии барнома бо мақсади огоҳ кардани ҷонибҳои манфиатдор аз рафти барнома, гирифтани фикру мулоҳизаҳо, дастгирии рушди иқтидор ва фаъолиятҳои амалӣ ва баланд бардоштани сатҳи огоҳӣ аз ҳадафҳои барнома гузаронида мешаванд. Машваратҳо инчунин тасдиқи натиҷаҳо ва бозёфтҳои дахлдори барномаро дастгирӣ мекунанд.

Фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор дар тамоми давраи барнома амалӣ карда мешаванд. Мулоҳизаҳои зерин барои тарҳрезӣ ва татбиқи машваратҳо роҳнамоӣ мекунанд.

6.4.1 Дастрасӣ ва мутобиқати фарҳангӣ

Машваратҳо ба тарзе тарҳрезӣ ва амалӣ карда мешаванд, ки дастрас ва аз ҷиҳати фарҳангӣ мувофиқ бошанд, бо назардошти ниёзҳои гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор. Баррасиҳо гендер, сатҳи саводнокӣ, забон ва дастрасии иттилооти техникиро дар бар мегиранд.

6.4.2 Мақсад ва натиҷаҳои возеҳ

Ҳадафҳо ва натиҷаҳои интизорравандаи ҳар як машварат ба таври возеҳ муайян карда мешаванд, то иштирокчиён ҳадафи машваратро фаҳманд ва саҳми онҳо ба фаъолияти барнома чӣ гуна маълумот медиҳад.

6.4.3 Мутобиқат ба шароит

Тарҳрезии машваратҳо хусусиятҳо ва эҳтиёҷоти гурӯҳҳои гуногуни ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла манфиатҳои онҳо, заминаи фарҳангӣ ва шаклҳои афзалиятноки ҷалбро бо назардошти шароити дахлдори кишвар ба инобат мегирад.

6.4.4 Шаффофият ва фарогирӣ

Маълумоте, ки ҳангоми машваратҳо мубодила мешавад, шаффоф, ба осонӣ фаҳмо хоҳад буд ва ба фарогирӣ ва ҳассосияти гендерӣ мусоидат мекунад.

Машваратҳо аз ҷониби шахсони соҳибихтисос, ки дар самти фарогирии иҷтимоӣ ва баробарии гендерӣ таълим гирифтаанд, барои таъмини муколамаи эҳтиромона ва одилона мусоидат карда мешаванд. Ҳама машваратҳо ба шаффофият ва саҳеҳӣ дар ҳуҷҷатгузорӣ ва ҳисоботдиҳӣ афзалият медиҳанд. Варақаҳои ҳузур, хулосаҳо (ва эҳтимолан аксҳо; мувофиқи муқаррароти умумии ҳифзи додаҳои ИА) барои ҳар як вохӯрӣ бо сабтҳои ҳамаҷониба аз ҷониби МИЛ-ҳо ва ҳисоботҳо аз ҷониби гурӯҳи роҳбарикунандаи барнома таҳия карда мешаванд, ҷамъ карда мешаванд.

6.5 Ҳуҷҷатгузорӣ, ҳисоботдиҳӣ ва тартиби робитаи мутақобила

GIZ тавассути сарчашмаҳои гуногуни ВАО (онлайн, чопӣ, семинарҳо ва ғайра) оид ба татбиқи барнома мунтазам навсозиҳо пешкаш мекунад. Иртиботи онлайн ва мубодилаи иттилоот, аз ҷумла дар вебсайтҳои ТИ ва васоити ахбори иҷтимоӣ ташвиқ карда мешавад. Дар ҳолати зарурӣ, маълумот бо забонҳои мувофиқи маҳаллӣ пешниҳод карда мешавад, то дастрасии гурӯҳҳои қавмии гуногунро таъмин намояд.

Ҷадвали 6: Равиши ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми татбиқ 5

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Баррасии умумӣ	Таҳияи нақшаи иртиботот ва паҳнкунии иттилоот дар марҳилаи оғози барнома.		GIZ	Соли 1 (оғоз)	мутахассиси иртибототи GIZ
	Боварӣ ҳосил кардан, ки нақшаҳои солонаи татбиқи (амалӣ) дорои маълумот дар бораи ҷалби ба нақша гирифташудаи ҷонибҳои манфиатдор мебошанд.		GIZ,	Хар сол	мутахассиси иртибототи GIZ
	МБШ-ро таъсис додан ва иртибот кардан.		Ҳамаи ТИ	Соли 1 (оғоз)	Мутахассисони КЭИ-и GIZ ва ТИ. Мутахассисони иртибототи GIZ ва ТИ
Мақомоти давлатӣ (миллӣ, минтақавӣ, маҳаллӣ)	Таъмини ҳамкории муассир байни GIZ ва мақомоти давлатӣ дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ. Ҳадафи ин ҳамоҳангсозии амалҳои барнома бо сиёсат ва афзалиятҳои ҳукумат, таъмини дастгирии институтсионалӣ, мусоидат ба устувории барнома ва пурзӯр намудани нақши онҳо дар мониторинги иҷрои нақшаҳои мутобиқшавии маҳаллӣ ва дастгирии идоракунии мутобиқшаванда мебошад.	Муайян кардани нуқтаҳои тамос дар дохили мақомоти давлатӣ дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва маҳаллӣ. Инҳо метавонанд вазоратҳои соҳавӣ, мақомоти минтақавӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллиро дар бар гиранд. Бо намояндагони мақомоти давлатӣ мунтазам вохӯриҳо гузаронидан. Ин вохӯриҳо имкон медиҳанд, ки стратегияи барнома, ҳамоҳангӣ бо сиёсатҳои миллӣ ё минтақавӣ, пешрафт, мушкилот ва ҳамоҳангӣ бо лоиҳаҳои дигар баррасӣ шаванд. Таъмини роҳнамоии доимии техникӣ тавассути мутахассисони Мониторинг ва арзёби GIZ ва ТИ барои дастгирии мониторинги	GIZ	Соли 1 (оғоз): Барои муайян кардани нуқтаҳои тамос дар сатҳи миллӣ ва минтақавӣ ва пеш аз анҷом додани фаъолиятҳо дар ноҳияҳо ё маҳалҳои дахлдор барои сатҳи маҳаллӣ. Ҳар сол ду вохӯрӣ дар сатҳи миллӣ. Вохӯриҳои семоҳа дар сатҳи минтақавӣ.	Ҳамоҳангсозони кишварии GIZ, мутахассисони иртибототи GIZ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва ТИ, Мутахассисони КЭИ ва гендерии GIZ

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
		муштараки нақшаҳои мутобиқшавии маҳаллӣ ҳамчун як қисми амалисозии барнома.			

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Баҳрабардорони барнома (Корхонаҳои давлатии хоҷагии ҷангал, гурӯҳҳои истифодабарандагони ҷангал, гурӯҳҳо/кумитаҳои чарогоҳҳо; хоҷагиҳои хурди деҳқонӣ ва ғ.)	Таъмини иштироки фарогир ва огоҳона бо хоҷагиҳои деҳқонӣ, чарогоҳҳо, истифодабарандагони ҷангал, ташкилотҳои истеҳсолкунанда ва корхонаҳои маҳаллӣ дар тарҳрезӣ, мониторинг ва татбиқи чораҳои устувор, УИПК ва фаъолиятҳои занҷири арзиш, ҳангоми муайян кардани афзалиятҳо ва хатарҳои маҳаллӣ, мусоидат ба дастрасии одилона ба манфиатҳо ва дастгирии қабули таҷрибаҳои масъулиятнок тавассути машваратҳо, омӯзишҳо ва ҳамоҳангсозӣ.	Машваратҳои пурмазмуни ҷамоатҳо ва фарогирӣ; харитасозии муштарак; банақшагирии мавсимӣ. Вохӯриҳое, ки бо мас. тақвимҳои чарогоҳ; ташвиқи маҳаллӣ тавассути фасилитаторҳо ё кормандони хадамоти машваратӣ; ва мубодилаи омӯзиши ҳамсолон мувофиқат мекунанд. Иштирок дар мониторинги иҷрои нақшаҳои мутобиқшавии маҳаллӣ ва пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо тавассути машваратҳои мунтазам бо ҷонибҳои манфиатдор ва ҷалби саҳрой барои дастгирии идоракунии мутобиқшаванда.	Ҳамаи ТИ	Пайваста	Мутахассисони иртибототи GIZ ва ТИ, Кормандони соҳаи техникӣ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва ТИ

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
Бахши хусусӣ	Бо ширкатҳо ва субъектҳои бахши хусусӣ, ки дар занҷирҳои арзиши кишоварзӣ иштирок мекунанд, ҳамкориҳои қавӣ барқарор кардан. Ҳадафи ин мусоидат ба сармоягузории хусусӣ, қабули таҷрибаҳои оқилонаи иқлимӣ, баланд бардоштани самаранокии занҷирҳои арзиш ва фароҳам овардани имкониятҳои мутақобилан судманд барои барнома ва бахши хусусӣ мебошад.	Муайян кардани ширкатҳои калидӣ ва субъектҳои бахши хусусиро, ки дар занҷирҳои мақсадноки арзиши кишоварзӣ иштирок мекунанд. Ин метавонад деҳқонон, коркардкунандагон, дистрибюторҳо ва дигар ҷонибҳои манфиатдори бахшро дар бар гирад. Барои татбиқи қарорҳои мутобиқшуда бо ширкатҳо шарикӣ барқарор кардан. Кор бо корхонаҳо барои таъмини талабот ва пешниҳоди маҳсулоти хушсифати кишоварзӣ. Ин метавонад ташаббусҳоро оид ба таъмини омӯзиш, дастрасӣ ба маблағгузорӣ ё мубодилаи таҷрибаи беҳтарин дар бар гирад.	Ҳамаи ТИ	Соли 1 (Оғоз): Барои муайян кардани нуқтаҳои марказӣ дар ташкилотҳои бахши хусусӣ ва муайян кардани иқтидори ҳамкорӣ. Вохӯрии банақшагирии солона бо ташкилотҳои бахши хусусӣ, ки дар татбиқи лоиҳаҳо иштирок мекунанд. Вохӯриҳои мунтазам барои назорат кардани нишондиҳандаҳои ҳамкорӣ ва фаъолият, одатан ҳар семоҳа ё дар ҳолати зарурӣ. Вохӯриҳои муваққатӣ дар сурати эҳтиёҷоти мушаххас ё имкониятҳои навоварӣ.	Ҳамоҳангсозони кишварии GIZ, Мутахассисони мониторинги GIZ, Мутахассисони КЭИ ва гендерии GIZ, Кормандони техникии GIZ ва ТИ
СҒҲ	Мусоидат ба иштироки фаъол, муошират ошкоро ва ҳамкорӣ бо ин созмонҳо, махсусан дар сатҳи маҳаллӣ. Ҳадафи ин ҳамгироии дурнамо ва ниёзҳои	Пеш аз ҳар як дахолат дар маҳал бо иштироки ҷамоатҳо бо СҶШ-ҳои фаъол дар минтақа машварат кардан. Машваратҳо ва семинарҳои муштаракро ташкил кардан, ки	Ҳамаи ТИ	Пеш аз оғози фаъолият дар ҳар як маҳал, машваратро бо созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар маҳалҳо оғоз кардан. На камтар аз як маротиба дар ҳар як	Мутахассисони иртибототи GIZ, Кормандони техникии GIZ, Кормандони техникии GIZ ва ТИ, Мутахассисони мониторинги GIZ ва ТИ

Ҷонибҳои манфиатдор	Ҳадафи ҷалб	Раванди ҷалб	Масъулият	Фосила ва вақт	Захираҳои кадрӣ
	ҷамоатҳои маҳаллӣ, мусоидат ба шаффофияти барнома ва ташаккули дастгирии шаҳрвандон мебошад.	ба СҶШ имкон медиҳанд нуқтаи назари худро оид ба масъалаҳои марбут ба барнома баён кунанд, нигарониҳои худро изҳор намоянд ва дар қабули қарорҳои асосӣ дар ҷараёни мудохила саҳм гузоранд. Ҷалби СҶШ-ҳои маҳаллӣ ба мониторинги муштараки иҷрои барнома, аз ҷумла ҷамъоварии фикру мулоҳизаҳо аз ҷониби ҷонибҳои манфиатдор ва иштирок дар баррасии даврии рафти иҷроиш, дар ҳолати зарурӣ.		ноҳияи барнома, машваратҳои ҷамъиятӣ барои ҷамъоварии фикру ақидаҳо оид ба масъалаҳои асосии барнома. Ҷалби СҶШ ба мониторинги ҷории барнома ҳар сол, аз ҷумла вохӯриҳои муваққатӣ дар мавриди ниёзҳои мушаххас.	

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6.6 Кадрхо ва мухлати иҷроиш

GIZ ва ТИ-ҳои миллӣ мутахассисонро оид ба гендер, КЭИ, коммуникатсия ва Мониторинг ва арзёбӣ ҷалб мекунанд. Масъулиятҳои асосии онҳо аз ҳамоҳангсозӣ ва татбиқи фаъолиятҳои барнома вобаста ба машварат бо ҷонибҳои манфиатдор, гендер, КЭИ ва Мониторинг ва арзёбӣ иборат хоҳанд буд. Ин инчунин мониторинги татбиқи НҶҶМ-ро дар бар мегирад.

Масъулиятҳои мутахассисони гендер, КЭИ, коммуникатсия ва мониторинг ва арзёбӣ иборатанд аз:

- Муносибат бо ҷонибҳои манфиатдори барнома.
- Назорати иртибототи барнома ва ҷалби ҷонибҳои манфиатдор.
- Паҳн кардани маълумот дар бораи механизми шикоятҳо ба шарикони барнома, ҷамоатҳои маҳаллӣ, СҶШ ва дигар ҷонибҳои манфиатдори дахлдор.
- Муайян намудани фаъолони маҳаллӣ ва минтақавӣ/СҶШ барои ҳамкорӣ дар робита бо ҷомеа, паҳнкунии иттилоот ва дигар чорабиниҳои барнома.
- Мусоидат ба муколама байни барнома ва ҷамоатҳои маҳаллӣ.
- Назорат аз болои татбиқ, мониторинг ва гузоришдиҳии Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ).
- Мониторинги пешрафти барнома, махсусан дар робита ба татбиқи НИЭИ ва НЧМГ ва дастгирии идоракунии мутобиқшаванда дар ҳолати зарурӣ.

Ҷадвали 7 маълумотро дар бораи муҳлатҳои мудохилаҳои асосӣ ва доимии НҶҶМ, ки аз ҷониби GIZ ва мутахассисони номбаршуда ҳамоҳанг шудаанд, пешкаш мекунад.

Ҷадвали 7: Тақвими фаъолиятҳо оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор6

Фаъолият	Марҳилаи барнома	Хронометраж	Масъул
Ифшои ҳуҷҷатҳои КЭИ	Ҳадди ақал 30 рӯз пеш аз ҷаласаи Шӯрои ХИС		GIZ Ҷумҳурии Қирғизистон (KG), GIZ Тоҷикистон (TJ), GIZ Ӯзбекистон (UZ)
Ҷалби кормандоне, ки барои гендер, КЭИ, муошират ва Мониторинг ва арзёбӣ масъуланд	Оғоз	C1	GIZ Ҷумҳурии Қирғизистон (KG), GIZ Тоҷикистон (TJ), GIZ Ӯзбекистон (UZ)
Интиқоли иттилооти муосири тамос барои Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ)	Оғоз	C1	Мутахассисони GIZ оид ба гендер ва КЭИ, Мутахассисони иртибототи GIZ
Муайян ва омӯзиши кормандон ва тренерон, ки барои сафарбаркунӣ ва ҳассосияти ҷомеа масъуланд	Оғоз	C1	Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот
Фаъолияти ҷамъиятӣ ва фарогирии ҷомеа	Татбиқ	C1-C6	Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот, Коршиносони гендерӣ ва КЭИ коршиносони иртибототи ТИ

Чорабиниҳои ҷории ҷалби ҷонибҳои манфиатдор ба фаъолиятҳои барнома ворид карда шудаанд	Татбиқ	С1-С6	Кормандони идоракунии GIZ, Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот, Коршиносони гендерӣ ва КЭИ коршиносони иртибототи ТИ
Ҷаласаҳои мунтазами ҷонибҳои манфиатдор барои навсозӣ ва паҳн кардани иттилоот	Татбиқ	С1-С6	Кормандони идоракунии GIZ, Кормандони техникии GIZ, Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, Мутахассисони иртиботот
Мониторинги мунтазам ва ҳисоботдиҳии даврии иҷрои барнома	Татбиқ	С1-С6	Мутахассисони гендерии GIZ ва КЭИ, мутахассисони Мониторинг ва арзёбии GIZ
Паҳн кардани дарсҳои омӯхташуда ва натиҷаҳои барнома	Анҷом	С7	мутахассисони иртибототи GIZ, коршиносони иртибототи ТИ

Манбаъ: таҳияи муаллифӣ

6.7 Тадбирҳои фарогирӣ барои занон ва гурӯҳҳои осебпазир

Дар байни ҷонибҳои манфиатдор, баҳрабардорони барнома инчунин гурӯҳҳои осебпазирро дар бар мегиранд. Муайян кардани гурӯҳҳои эҳтимолан осебпазир ба хатари онҳо ва қобилияти маҳдуди онҳо барои мубориза бо таъсироти эҳтимолӣ асос меёбад. Дар ин замина, осебпазирӣ ҳамчун омезиши дучоршавӣ ба хатар ва коҳиши қобилияти мубориза бурдан фаҳмида мешавад.

Кӯдакон, пиронсолон, маъюбон, одамони бениҳоят камбизоат ва занон аз ҷумлаи онҳое мебошанд, ки дар саросари ҷаҳон ҳамчун осебпазиртарин гурӯҳҳои таҳти таъсири тағйирёбии иқлим қарордошта эътироф шудаанд.

Занон аз ҷумлаи гурӯҳҳое ҳисобида мешаванд, ки метавонанд дар доираи барнома, бахусус дар бахши кишоварзӣ осебпазиртар бошанд. Гарчанде ки занон дар сатҳҳои гуногуни занҷирҳои арзиши кишоварзӣ нақши муҳим мебозанд, онҳо бо нобаробарии назарраси марбут ба нақшҳои анъанавии гендерӣ дар ҷомеаҳои кишварҳои мақсаднок рӯ ба рӯ мешаванд. Ба инҳо маҳдудиятҳои марбут ба мероси замин ва дар канор мондан аз равандҳои қабули қарорҳо дохил мешаванд.

Илова бар ин, занон аксар вақт дастрасии маҳдуд ба воситаҳои истеҳсолоти кишоварзӣ, иттилооти бозор ва сармоя доранд, ки осебпазирии онҳоро зиёд мекунад. Ин мушкилот метавонанд дар заминаи тағйирёбии иқлим боз ҳам шадидтар шаванд. Бинобар ин, дар тарҳрезӣ ва татбиқи барнома муносибати гендерӣ истифода мешавад.

Маълумоти муфассал оид ба масъалаҳои гендерӣ дар заминаи барнома, минтақаҳои мудохила, шарикон ва гурӯҳҳои мақсаднок дар давоми КЭИ ва машваратҳои гендерӣ дар моҳи феврали соли 2026 ҷамъоварӣ карда шуданд.

Барои таъмини иштироки ҳамаҷонибаи гурӯҳҳои осебпазир дар ҷараёни татбиқи барнома ва ҳифзи ҳуқуқу манфиатҳои онҳо, барнома бояд тадбирҳои мувофиқро дар бар гирад, аз ҷумла:

- мусоидат ба иртиботи муассир тавассути усулҳои мувофиқ (васоити ахбори иҷтимоӣ ё вохӯриҳо) барои таҳкими фаҳмиш, аз ҷумла таъсиси МБШ. Кормандони барнома вохӯриҳои инфиродии мақсаднокро дар маконҳо ва вақтҳои мувофиқ барои пешниҳоди иттилоот ва дархости фикру мулоҳизаҳо ташкил мекунанд.
- тарҳрезии мудохилаҳо (чорабиниҳо), то ҳадди имкон, барои қонеъ кардани ниёзҳо ва манфиатҳои мушаххаси гурӯҳҳои осебпазир
- расонидани кумаки нақлиётӣ барои шахсони осебпазир барои иштирок дар вохӯриҳои марбут ба барнома дар ҳолати зарурӣ ва эҷоди иқтидор барои мусоидат ба ҷалби ин гурӯҳҳои осебпазир.

6.8 Воридсозии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба қарорҳои идоракунӣ

Фикру мулоҳизаҳо ва натиҷаҳои машваратҳо ва семинарҳо бо Марказҳои идораи лоиҳа (МИЛ) ҳамчун саҳми зарурӣ барои мусоидат намудан ба қабули қарорҳои асоснок мубодила карда мешаванд. МИЛ-ҳо барномаро ба таври мутобиқшаванда идора карда, ба фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор посух медиҳанд, то боварӣ ҳосил кунанд, ки татбиқ бо принсипҳои қабули қарорҳои муштарак мувофиқат мекунад ва кафолатҳои иҷтимоӣ ва экологиро эҳтиром мекунад.

Ба МИЛ (якто дар ҳар як кишвар) кормандони калидии GIZ ва ТИ-и миллӣ, аз ҷумла мутахассисони кафолатҳо ва Мониторинг ва арзёбӣ, ки барои назорати риояи барнома ба кафолатҳои экологӣ ва бехатарӣ ва татбиқи чораҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор масъуланд,

дохил мешаванд. МИЛ-ҳо идоракунии доимии масъалаҳои экологӣ ва бехатариро дар тамоми давраи барнома таъмин хоҳанд кард.

Ҳангоми оғози барнома, ҳуҷҷатҳои банақшагирӣ, расмиёти стандартии амалиёт, роҳнамо ва системаҳои идоракунӣ таъсис ё такмил дода мешаванд. Коршиносон оид ба кафолатҳо кафолат медиҳанд, ки ин чаҳорчӯбаҳо баробарии гендерӣ ва фарогирии иҷтимоиро ҳангоми ҳалли нигарониҳои ҷонибҳои манфиатдор мусоидат мекунанд.

Барои таҳкими идоракунии мутобиқшаванда, натиҷаҳои мониторинг аз фаъолиятҳои ҷалби ҷонибҳои манфиатдор мунтазам таҳлил карда мешаванд ва мустақиман ба раванди қабули қарорҳо тавассути ҷаласаҳои баррасии мунтазами аз ҷониби МИЛ-ҳо гузаронидашуда ворид карда мешаванд. Ин ҷаласаҳо фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдорро арзёбӣ мекунанд, мавзуъҳо ё нигарониҳои такроршавандаро муайян мекунанд ва фаҳмишҳои амалишавандаро барои мутобиқсозии барнома авлавият медиҳанд. Бозёфтҳои мушаххас бо воҳидҳои дахлдори барнома ва шарикони иҷрокунанда мубодила карда мешаванд ва роҳнамоии ислоҳотро дар нақшаҳои татбиқ, тақсимоти захираҳо ва стратегияҳои ҷалб таъмин мекунанд. Хулосаи ин мутобиқсозӣ ва қарорҳо инчунин ба ҷонибҳои манфиатдор ирсол карда мешаванд, ки шаффофият, ҳисоботдиҳӣ ва ҳалқаи бозгашти пайвастаро таъмин мекунад, ки посухгӯии барномаро беҳтар мекунад.

Ҳамоҳангсозии зич бо шарикон ва мутахассисони барнома минбаъд низ фаъолиятҳои фарогир ва одилонаи барномаро дастгирӣ намуда, иҷрои бомасъулиятро таъмин мекунад. Бо ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар ҳар як марҳила, барнома метавонад тағйироти ғайричашмдоштро самаранок ҳал кунад ва мувофиқатро бо ҳадафҳои худ нигоҳ дорад.

6.9 Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии мутобиқшавандаи барнома

Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии мутобиқшаванда як стратегияи асосии татбиқи ин барнома мебошад. Барнома як низоми робитаи мутақобиларо таъсис медиҳад, то саҳми ҷонибҳои манфиатдор бевосита дар бораи қабули қарорҳо ва ислоҳоти барнома бо мурури замон маълумот диҳад.

6.9.1 Ҳуҷҷатгузорӣ ва робитаи мутақобила

Пас аз машваратҳо бо ҷонибҳои манфиатдор, аз ҷумла семинарҳо, вохӯриҳо ва муҳокимаҳои ҷамоатҳо, гурӯҳи барнома фикру мулоҳизаҳо ва натиҷаҳоро таҳия ва ҳуҷҷатгузорӣ мекунад. Хулосаи фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор сари вақт ба МИЛ дода мешавад.

Ҳисоботи машваратӣ аз ҷалби сатҳи ҷамоатҳо эҳтиёҷоти маҳаллӣ ва роҳҳои ҳалли пешниҳодшударо ҳуҷҷатгузорӣ мекунанд. Ин гузоришҳо дар дохили кишвар паҳн карда мешаванд ва дар ҳолати зарурӣ бо ҷонибҳои манфиатдор мубодила карда мешаванд. Масъалаҳои асосие, ки тавассути машваратҳои ҷонибҳои манфиатдор ба миён гузошта шудаанд, инчунин дар ҷаласаҳои МИЛ баррасӣ хоҳанд шуд.

6.9.2 Баррасии дохилӣ ва идоракунии мутобиқшаванда

МИЛ-и барнома мунтазам фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдорро баррасӣ карда, онро ба иҷрои барнома ворид мекунанд. МИЛ-ҳо саҳмҳои ҷонибҳои манфиатдорро ҳамчун саҳми муҳим барои қабули қарорҳои асоснок баррасӣ хоҳанд кард. Ин метавонад ислоҳот ба нақшаҳои корӣ, тақсимоти захираҳо ё тағйирот ба фаъолиятҳои мушаххасро дар бар гирад. Вақте ки ҷонибҳои манфиатдор хатарҳо ё мушкилоти эҳтимолиро муайян мекунанд, масалан, ихтилофоти эҳтимолӣ дар истифодаи захираҳо, барнома чораҳои мувофиқи коҳиш додани хатарро тавассути ҷузъҳои дахлдори барнома баррасӣ мекунад. Чунин тағйиротҳо бо машварат бо ҷонибҳои манфиатдор барои мувофиқ ва самаранок будани ҳалли онҳо анҷом дода мешаванд.

Барои дастгирии идоракунии мутобиқшаванда, фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор тавассути гузоришҳои машваратӣ ва матритсаи бозгашт ба вокуниш ба таври мунтазам пайгирӣ карда мешаванд, ки дар он масъалаҳои асосии ба миён гузошташуда, амалҳои пешниҳодшуда, ҷонибҳои масъул, муҳлатҳои татбиқ, оқибатҳои буҷет ва ҳолати пайгирӣ ҳуҷҷатгузорӣ мешаванд. МИЛ-ҳо ин маълумотро дар якҷоягӣ бо маълумот аз механизми баррасии шикоятҳо (МБШ), мониторинги кафолатҳо ва ҳисобот оид ба татбиқи барнома баррасӣ мекунанд. Дар ҳолати зарурӣ, амалҳои мувофиқашуда ба фаъолиятҳои барнома, ҷадвалҳои иҷроиш, нақшаҳои кории солона ва семоҳа, нақшаҳои харид, буҷетҳо, феҳристи хатарҳои барнома ва воситаҳои дахлдори идоракунии экологӣ ва иҷтимоӣ, аз ҷумла НҶҶМ ва НИЭИ дохил карда мешаванд. Таваҷҷуҳи махсус ба фикру мулоҳизаҳои занон, гурӯҳҳои осебпазир ва дигар ҷонибҳои манфиатдоре, ки дар роҳи иштирок бо монеаҳо дучор меоянд, дода мешавад. Масъалаҳое, ки роҳнамоии стратегиро тақозо мекунанд, ба КРБ ирсол карда мешаванд. Иҷрои амалҳои мувофиқашуда тавассути фаъолиятҳои минбаъдаи ҷалби ҷонибҳои манфиатдор, эҳоди як давраи доимии машварат, арзёбӣ, амал, мониторинг ва омӯзиш назорат карда мешавад..

6.9.3 Фикру мулоҳизаҳо дар форумҳои қабули қарор

Андешаҳои ҷонибҳои манфиатдор инчунин ба таври расмӣ ба форумҳои идоракунӣ ворид карда мешаванд. КРБ-и бисёрдавлатӣ дар ҳар як вохӯрӣ оид ба ҷалби ҷонибҳои манфиатдор маълумот мегирад. МИЛ-ҳо чӣ гуна баррасӣ шудани тавсияҳои ҷонибҳои манфиатдорро муаррифӣ мекунанд ва барои ҳама масъалаҳои ҳалнашуда роҳнамоӣ меҷӯянд. Ин масъулиятро ба вуҷуд меорад, яъне намояндагони баландпоя (ММВ, шарикони сиёсии барнома ва ғ.) тафтиш хоҳанд кард, ки барнома ба баҳрабардорон ва шарикон ҷавобгар боқӣ мемонад.

Намояндагони ҷонибҳои манфиатдори маҳаллӣ ва СҶШ метавонанд ба ҷаласаҳои КРБ даъват карда шаванд, ки дар он масъалаҳои рӯзнома бевосита ба татбиқи соҳаҳои дахлдори дахолат дахл доранд.

6.9.4 Ҳамгироии фарогир ва одилона

Ба фикру мулоҳизаҳои занон, ҷавонон ва гурӯҳҳои осебпазир таваҷҷуҳи хоса зоҳир карда мешавад. Барнома эътироф мекунад, ки ин гурӯҳҳо метавонанд эҳтиёҷоти гуногун дошта бошанд ё барои иштирок бо монеаҳои бештар рӯбарӯ шаванд. Барои ба даст овардани фикру мулоҳизаҳои онҳо (масалан, фасилитаторҳои зан) чораҳо андешида мешаванд. Идоракунии барнома ба ҳалли масъалаҳои ба миён гузоштаи ин гурӯҳҳо авлавият хоҳад дод, масалан, агар занони деҳқон зарурати нигоҳубини кӯдакро ҳангоми омӯзиш ё нигарониҳои бехатарӣ дар корҳои саҳроӣ таъкид кунанд, барнома метавонад тавассути ислоҳ кардани фаъолиятҳо ба ҳассосияти гендерӣ посух диҳад.

6.9.5 Робитаи мутақобила бо ҷонибҳои манфиатдор

Ҳамгироии фикру мулоҳизаҳо инчунин маънои огоҳ кардани ҷонибҳои манфиатдорро дар бораи чӣ гуна истифода шудани саҳми онҳо дорад. Ҳангоми ҷалби минбаъда, фасилитаторҳо тағйиротҳоеро, ки ба шарофати саҳми қаблии ҷонибҳои манфиатдор ворид шудаанд, ба таври возеҳ зикр мекунанд. Ин ба ҷонибҳои манфиатдор тасдиқ мекунад, ки овози онҳо муҳим аст, эътимодро ба вуҷуд меорад ва ҳамкориро идома медиҳад.

Бо ворид кардани фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор дар реҷаҳои идоракунии барнома, барнома чандир ва ҷавобгӯ боқӣ мемонад ва ба ин васила самаранокӣ ва устувории онро беҳтар мекунад. Ин равиши идоракунии мутобиқшаванда дар ҳисоботҳои барномавӣ ҳуҷҷатгузорӣ карда мешавад ва ба ХИС ва дигар нозирон нишон медиҳад, ки саҳми ҷонибҳои манфиатдор ба натиҷаҳои барнома таъсир мерасонад ва талаботи ХИС-ро барои татбиқи барномаи муштарак иҷро мекунад

7. Механизми баррасии шикоятҳо (МБШ)

МБШ барои барнома барои баррасии ҳама гуна нигарониҳо, шикоятҳо ва арзу шикоятҳое, ки ҷонибҳои манфиатдор метавонанд дар ҷараёни татбиқи барнома дошта бошанд, таъсис дода мешавад. МБШ як ҷузъи калидии таъмини ҳисоботдиҳӣ ва ҷавобгарӣ мебошад ва он ба таври фарҳангӣ мувофиқ ва ба гендер ҳассос буда, системаҳои мавҷудаи шикоятҳои GIZ ва механизми баррасии мустақили ХИС-ро мукаммал месозад. Дар зер МБШ-и барнома барои ландшафтҳои устувор ба иқлим дар Осиёи Марказӣ оварда шудааст.

7.1 Ҳадафҳо

Ҳадафи МБШ ба таври фаврӣ ҳаллу фасл кардани ҳама гуна мушкилоте, ки аз фаъолиятҳои барнома бармеоянд ва ба ин васила пешгирии авҷ гирифтани низоъҳо ё таъсири манфиро пешгирӣ кардан мебошад. Ҳар як ҷониби манфиатдор, хоҳ узви инфиродии ҷомеа, хоҳ корманди барнома ё шарики институтсионалӣ, метавонад тавассути ин механизм ҷуброн талаб кунад. Шикоятҳо ба таври ҷиддӣ қабул карда мешаванд ва бо мақсади ҳалли ҳарчи зудтари шикоятҳо барои пешгирӣ кардани ташаннуҷ ё низоъ. МБШ раванди шаффофро барои ҳалли масъала таъмин мекунад ва кафолат медиҳад, ки фикру мулоҳизаҳои ҷонибҳои манфиатдор ба идоракунии барнома дохил карда шаванд. Он принсипҳои адолат, махфият (ҳангоми дархост) ва қасос нагирифтанро дастгирӣ намуда, ҷонибҳои манфиатдорро (аз ҷумла занон ва гурӯҳҳои осебпазир) ташвиқ мекунад, ки нигарониҳои худро бидуни тарс баён кунанд.

7.2 Маълумот ва алоқаи МБШ

Барнома ба ҷонибҳои манфиатдор дар бораи дастрасии МБШ маълумот медиҳад. Маълумот дар бораи МБШ (тартибот, нуқтаҳои тамос ва ҳуқуқҳои шикояткунандагон) дар ҳама семинарҳои ибтидоӣ ва вохӯриҳои ҷамоатҳо ва бо забонҳои маҳаллӣ паҳн карда мешаванд.

Шикоятҳо метавонанд беном пешниҳод карда шаванд. Пешниҳоди беном сабт ва тафтиш карда мешавад; аммо дар сурати мавҷуд набудани маълумоти тамос ба шикояткунанда фикру мулоҳизаҳо дода намешавад.

Каналҳои сершумор барои пешниҳоди шикоятҳо дастрас хоҳанд буд. Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо дар ҷадвали 8 оварда шудаанд.

Ҷадвали 8: Каналҳо барои пешниҳоди шикоятҳо7

Канал	Шарҳ
Шахсан	Ҷонибҳои манфиатдор метавонанд шикоятро шифоҳӣ ё хаттӣ ба фасилитаторҳои барнома ҳангоми машварат ё боздид аз офисҳои маҳаллии барнома пешниҳод кунанд. Фасилитаторҳои ҷамоатҳо ва шарикони СҒД-ҳои маҳаллӣ барои қабул ва сабти шикоятҳо ҳангоми муошрати муқаррарии худ бо ҷамоатҳо омӯзонида мешаванд.
Телефони боварӣ	Дар ҳар як кишвар рақами телефон таъсис дода мешавад (ё хати марказии минтақавӣ бо вариантҳои гуногуни забон), ки дар он шикояткунандагон метавонанд занг зананд ё паёмҳои матнӣ/садоӣ фиристанд. Ин хат барои сабти шикоятҳо дар вақтҳои муайян кор мекунад ё ба почтаи овозӣ пайваст мешавад.
Почтаи электронӣ ва веб	Суроғаи почтаи электронӣ ва платформаи онлайн (ё қисмати вебсайти барномаи GIZ) ба ҷонибҳои манфиатдор имкон медиҳад, ки шикоятҳоро ба таври электронӣ пешниҳод кунанд. Ин метавонад барои созмонҳои ғайриҳукуматӣ ё ҷонибҳои манфиатдор бо иртиботи рақамӣ муфид бошад.
Почта	Шикоятҳоро тавассути почта ба идораи ГМБ дар ҳар як кишвар фиристодан мумкин аст (суроға дар варақаҳои МБШ дода мешавад).

7.3 Қабул ва бақайдгирии шикоятҳо

Ҳама шикоятҳои гирифташуда дар феҳристи шикоятҳо (базаи маълумот) ба таври расмӣ сабт карда мешаванд. Корманди махсус оид ба кафолатҳо/шикоятҳо дар гурӯҳи барнома (ё дар дохили ҳар як ТИ) барои сабти ҳар як шикоят бо тафсилот ба монанди сана, шикояткунанда (агар маълум), хулосаи шикоят ва канали қабулшуда масъул хоҳад буд. Ба ҳар як шикоят рақами мушаххас дода мешавад ва вазъи он то ҳалли онҳо пайгирӣ карда мешавад. Ин системаи пайгирӣ пайгирии шикоятҳо ва масъулиятро барои пайгирӣ таъмин хоҳад кард.

7.4 Категориябандии шикоятҳо

Шикоятҳо метавонанд шаклҳои гуногун дошта бошанд, аз қабили шикоятҳо, даъвоҳо, ифшо кардан ё пешниҳодҳо. Дар ҷадвали 9 категорияҳои шикоятҳо оварда шудаанд.

Ҷадвали 9: Категорияҳои шикоятҳо8

Категория	Хусусиятҳо
Категорияи 1: Шикоят	Ифодаи норизоятӣ марбут ба: • сифат ва номувофиқ будани хидматҳои барнома ва кормандони он • таъсир ё паёмадҳои фаъолиятҳои барнома ба муҳити иҷтимоию иқтисодии баҳрабардорон • поймолкунии эҳтимолии ҳуқуқи инсон
Категорияи 2: Даъво	Изҳорот дар бораи он, ки амалҳои банақшагирифташуда ё фаъолиятҳои барномавӣ ба стандартҳо, расмиёт ё созишномаҳои мувофиқашуда, аз ҷумла риоя накардани расмиёти харид мувофиқат намекунанд.
Категорияи 3: Ифшо кардан	Гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби эҳтимолӣ, аз ҷумла паҳн кардани маълумоти бардурӯғ, қаллобӣ ё коррупсия.
	Гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби эҳтимолӣ, аз ҷумла аммо бо ин маҳдуд нашуда: • Коррупсия ва ришвахорӣ • Азонихудкунӣ, қаллобӣ ва тасарруфи маблағ • Бархӯрди манфиатҳо • Рафтори номатлуби ҷинсӣ ва истисмори ҷинсӣ • Поймолкунии ҳуқуқи инсон • Вайрон кардани уҳдадориҳои марбут ба муҳити зист (вайрон кардани қонуни экологӣ).

7.5 Раванди баррасии шикоятҳо

МБШ раванди сохториро барои қабул, арзёбӣ ва ҳалли шикоятҳо, тавре ки дар ҷадвали 10 оварда шудааст, пайравӣ мекунад.

Ҷадвали 10: Қадамҳои раванди баррасии шикоятҳо9

Қадамҳо	Тафсилот
Қадами 1: Пешниҳод	Ба МБШ тавассути каналҳои гуногун, аз ҷумла телефон, хидматҳои паёмнависӣ, почта ё пешниҳоди шахсӣ дастрасӣ пайдо кардан мумкин аст. Шикоятҳо метавонанд беном пешниҳод карда шаванд. Шикоятҳо метавонанд ба таври шифоҳӣ ё хаттӣ пешниҳод карда шаванд.
Қадами 2: Баррасӣ	Шикоятҳои ба қайд гирифташуда аз ҷониби корманди масъул тафтиш ва арзёбӣ карда мешаванд.

	Вобаста ба хусусият ва мураккабии шикоят, корманди кафолатҳо ҳамоҳангсозӣ ва ҳамкорӣ бо МИЛ-ро таъмин мекунад. Шикоятҳое, ки аз доираи салоҳияти мутахассиси кафолатҳо берунанд (зӯроварии гендерӣ, ИЗОҶ, коррупсия ва ғ.) ба мақомоти дахлдори салоҳиятдор ирсол карда мешаванд.
Қадами 3a: Ҳалли масъала	Ҳалли масъала тавассути муколама, гуфтушунид ё миёнаравӣ ҳамчун равиши афзалиятнок амалӣ карда мешавад. Муроҷиат ба судҳо ҳамчун чораи охирин сурат мегирад, вақте ки ҳеҷ гуна созиш ба даст наояд ё ҳалли барои ҳарду ҷониб қаноатбахш пайдо нашавад. Пас аз ба даст овардани созишҳо байни тарафҳои дахлдор, парванда аз ҷониби мутахассиси кафолатҳо баста мешавад. Мутахассиси кафолатҳо ба шикояткунанда хабари расмии натиҷаро таъмин мекунад.
Қадами 3b: Шиддат ё ихтилофи назар	Дар ҳолатҳои шадиди низоъ ё вақте ки ба созиш расидан ғайриимкон аст, бояд аввал бо Хадамоти машваратӣ оид ба мутобиқат ва беғаразӣ дар идораи марказии GIZ тамос гирифта, баъдан бо ХИС ҳамчун нуқтаи навбатии болоравӣ (эскалатсия) тамос гирифта шавад.
Қадами 4: Мониторинг, пайгирӣ ва муттаҳидсозии маълумот	Мутобиқи Низомномаи умумии Иттиҳоди Аврупо оид ба ҳифзи додаҳо ва қонунгузории (ҳо) миллии татбиқшаванда: • МБШ-и барнома барои ҷамъоварии шикоятҳо дафтари бақайдгирӣ хоҳад дошт. Ин система барои ҷамъоварии шикоятҳои хаттӣ ва шифоҳӣ истифода мешавад. • базаи маълумот пайгирӣ ва ҳуҷҷатгузории тадбирҳои ҳалли шикоятҳоро, ки дар сатҳи барномавӣ ва миллӣ амалӣ мешаванд, дастгирӣ мекунад. • Қарори МБШ як қисми системаи Мониторинг ва арзёбӣ хоҳад буд. Барои назорати татбиқи самараноки МБШ нишондиҳандаи асосӣ (НА) муқаррар карда мешавад. НА ба сифр шикоятҳои кушода пас аз вақти муқарраршудаи ҳалли шикоятҳо баробар аст.

7.5.1 Тартиби гузоришдиҳӣ ва вокуниш ба ИЗОҶ, ки ба ҷабрдида нигаронида шудааст

Барнома як тартиби бахшидашуда ба ҷабрдидагонро барои ҳалли ҳодисаҳои ИЗОҶ дар доираи МБШ-и барнома амалӣ хоҳад кард. Ин тартиб бо механизмҳои пешгирии ИЗОҶ ва идоракунии парвандаҳои дохилии GIZ мутобиқ карда мешавад ва ба принсипҳои дар сатҳи байналмиллалӣ эътирофшудаи ба ҷабрдида нигаронидашуда, аз ҷумла амният, махфият, эҳтиром, табъиз накардан ва розигии огоҳона риоя хоҳад шуд.

Ҳодисаҳои ИЗОҶ метавонанд дар вақти дилхоҳ тавассути каналҳои махфии гузоришдиҳӣ, аз ҷумла мутахассисони гендерӣ ва КЭИ-и GIZ, шахсони боэътимоди ҷамоат ё дигар каналҳои гузоришдиҳии МБШ ба ҷонибҳои манфиатдор ҳангоми фаъолиятҳои баланд бардоштани сатҳи огоҳии барнома хабар дода шаванд. Ҷабрдидагон дар интихоби канале, ки бехатартарин ва мувофиқтарин мешуморанд, озоданд. Ҳама гузоришҳо танҳо аз ҷониби кормандони омӯзонидашуда ва ваколатдор тибқи принсипҳои қатъии махфият ва "бояд донистан" коркард карда мешаванд. Маълумоти марбут ба парвандаҳои ИЗОҶ ба таври бехатар ва ахлоқӣ дар феҳристи махфии дастрасии маҳдуд барои таъмини ҳифзи ҷабрдидагон ва шикояткунандагон ҳуҷҷатгузорӣ карда мешавад.

Пас аз гирифтани гузориш, барнома ба ҷабрдидагон маълумоти дақиқро дар бораи имконоти мавҷуда ва хидматҳои дастгирӣ медиҳад. Бо розигии огоҳонаи ҷабрдида метавонад вобаста ба эҳтиёҷоти ҷабрдидагон ва мавҷудияти провайдерҳои хидматрасонӣ дар минтақаҳои барнома ба хадамоти дахлдори тиббӣ, равонӣ-иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ё ҳимоявӣ муроҷиат намояд. Агар иддао ба кормандони барнома, пудратчиён ё шарикон дахл дошта бошад, чораҳои дахлдори масъулият,

аз ҷумла расмиёти интизомии дохилӣ, муҷозоти шартномавӣ ё мурофиат ба мақомоти салоҳиятдор, дар ҳолати зарурӣ, татбиқ карда мешаванд. Ҷабрдидагон ҳуқуқи ҷустуҷӯи дастгирии беруна ё мурофиати ҳуқуқӣ дар ҳама марҳилаи равандро нигоҳ медоранд.

Иҷрои ин протокол аз ҷониби мутахассисони гендерӣ ва КЭИ-и GIZ дар ҳамоҳангӣ бо МИЛ-ҳо назорат карда мешавад, то ки шикоятҳо оид ба ИЗОҶ дар тамоми давраи барнома бо назардошти гендерӣ, аз ҷиҳати фарҳанг мувофиқ ва ба ҷабрдида нигаронидашуда идора карда шаванд. Тадбирҳои мушаххас оид ба пешгирӣ ва баланд бардоштани огоҳӣ дар НЧМГ (Замимаи 10а) муфассал оварда шудаанд.

7.5.2 Маълумот оид ба Механизми баррасии шикоятҳо

GIZ дар саросари ширкат Системаи идоракунии мутобиқатро (CMS) дар асоси Стандарти кафолати 980, ки аз ҷониби Институти аудиторҳои давлатии Олмон нашр шудааст ва стандарти байналмилалии идоракунии DIN ISO 37301 таъсис додааст. CMS як қисми чаҳорчӯбаи идоракунии корпоративии GIZ-ро ташкил медиҳад ва ҳамчун механизми одилонае амал мекунад, ки унсурҳои калидӣ ва механизми баррасии мустақили шикоятҳоро дар бар мегирад. Он ба ҳама равандҳои асосӣ, дастгирӣ ва идоракунӣ дахл дорад ва фаъолияти тиҷоратии GIZ дар саросари ҷаҳонро фаро мегирад.

Масъулият барои ташкили идоракунии мутобиқат ба шуъбаи мутобиқат ва беайбии GIZ (CIU) вогузор карда мешавад, ки бевосита ба Раёсат итоат мекунад. CIU CMS-ро ҳамоҳанг, ташкил ва роҳбарӣ мекунад ва аз ҷиҳати институтсионалӣ аз воҳидҳои ташкилӣ, ки барои татбиқи барнома ё лоиҳа, масъалаҳои экологӣ ва иҷтимоӣ ва идоракунии барнома масъуланд, ҷудо карда шудааст. Кормандони он дар иҷрои вазифаҳои худ бо мустақилияти касбӣ, холисона ва бидуни дастурамал амал мекунанд. Ҳамин тариқ, функсияи шикоят аз сохторҳои татбиқи барнома дар тамоми давраи барнома мустақил аст.

Илова ба нақши ҳамоҳангсозии худ, CIU барои пешгирии коррупсия, хидматрасонии машваратӣ оид ба риоя ва беайбӣ, системаи огоҳкунанда, системаҳои марказии идоракунии парвандаҳо, машварат ва коркарди парвандаҳо оид ба табъиз, рафтори номатлуби ҷинсӣ ва таҳқир ва системаи назорати дохилӣ масъул аст. Дар баҳсҳои марбут ба ин масъалаҳо, CIU роҳнамоии ҳатмӣ дар тамоми ширкатро пешниҳод мекунад. Шуъба вазифадор аст, ки такмилдиҳии CMS-ро оғоз ва баррасӣ кунад, коркард ва ҳалли масъалаҳои мутобиқатро назорат кунад, тафтиши ҳамаҷониба ва пайгирии ҳодисаҳоро талаб кунад, худи парвандаҳоро дар ҳолатҳои истисклюзивӣ тафтиш кунад, посухҳо ва муҷозоти пешниҳодшударо баррасӣ кунад, дар ҳолати нокифоя будани коркард такмил талаб кунад ва дар ҳолати зарурӣ парвандаҳоро ба Раёсат интиқол диҳад.

Идоракунии мутобиқат ба гузоришҳо ва маълумоте такя мекунад, ки ҷонибҳои манфиатдор ҳам дар дохил ва ҳам берун аз ширкат пешниҳод менамоянд. Системаи ба осонӣ дастраси хабардиҳӣ дар бораи қонуншиканиҳо (сомона, почтаи электронӣ, телефон, мактуб) барои ҳамаи кормандон ва аҳолӣ дастрас аст (https://www.giz.de/en/aboutgiz/39089.html) ва метавонад ба таври беном истифода шавад. Ин система ҳамчун воситаи асосии огоҳсозии барвақтӣ барои муайян намудани мушкилот ва андешидани чораҳои ҷавобӣ хизмат мекунад. Ҳадаф пешгирӣ ё то ҳадди ақал коҳиш додани зарари эҳтимолӣ дар дохил ва берун аз ширкат дар марҳилаи барвақтӣ мебошад.

Махсусан нигарониҳои зеринро метавон бо истифода аз системаи огоҳкунанда гузориш дод:

- Коррупсия ва ришвахорӣ
- Азонихудкунӣ, қаллобӣ ва тасарруфи маблағ
- Бархӯрди манфиатҳо
- Рафтори номатлуби ҷинсӣ ва истисмори ҷинсӣ
- Поймолкунии ҳуқуқи инсон

- Вайрон кардани уҳдадориҳои марбут ба муҳити зист (вайрон кардани қонуни экологӣ).

Ҳар яке аз каналҳои гуногуни гузоришдиҳӣ метавонанд беном истифода шаванд, агар лозим бошад:

- Шубҳаҳои асоснок оид ба вайрон кардани мутобиқат, ки ба кори GIZ дахл доранд, инчунин метавонанд мустақиман ба Хадамоти машваратии GIZ оид ба мутобиқат ва беайбӣ фиристода шаванд. (compliance-mailbox@giz.de)
- Кормандони масъули мутобиқат, ки дар хадамоти машваратӣ оид ба мутобиқат ва беайбӣ ва нуқтаи тамоси Stop-It (stop-it@giz.de) барои хабар додан дар бораи табъиз, рафтори номуносиби ҷинсӣ ва таҳқир фаъолият мекунанд, ба Шуъбаи мутобиқат ва беайбӣ дохил мешаванд.
- Илова бар ин, омбудсмени (ваколатдор оид ба баррасии шикоятҳо) беруна (доктор Эдгар Ҷоуссен, ombudsmann@ra-js.de) ҳамчун шахси тамос берун аз ширкат барои пешниҳоди гузоришҳои махфӣ дар бораи вайронкунии қонунҳо ва қоидаҳои марбут ба GIZ дастрас мебошад. Барои таъмини ҳифзи хабардиҳанда, омбудсмен танҳо бо розигии пешакии ӯ бо ширкат тамос гирифта, далелҳоро ба GIZ мерасонад.
- Портали онлайнии хабардиҳӣ дар бораи қонуншиканиҳо (https://www.giz.de/tell-us) дар саросари ҷаҳон, шабонарӯзӣ ва бо якчанд забон дастрас аст. Онро метавон барои хабар додани беном дар бораи қонуншиканиҳои эҳтимолӣ ва иртибот мутобиқи баландтарин стандартҳои техникии амният, бидуни зарурати пешниҳоди суроғаи почтаи электронӣ ё рақами телефон, истифода бурд.
- Илова бар ин, дастрасии осон ва бидуни монеа ба системаи огоҳкунандаҳои GIZ/Stop-It системаи шикоятҳо (кормандони шикоят дар намояндагиҳои GIZ) таҳия шудааст. Он мулоҳизаҳои махсусро дар бораи пешниҳоди гузоришҳо дар бораи рафтори номатлуби ҷинсӣ, табъиз ва таҳқир ба назар мегирад.
- Дар сатҳи амалиётӣ, расмиёт ва дастурамалҳои мушаххаси барнома оид ба баррасии шикоятҳо ҷорӣ карда мешаванд ва иттилоот тавассути воситаҳои гуногун дастрас карда мешавад.

Ҳифзи ифшогарон ва ҷабрдидагон авлавияти баланд дорад ва GIZ онро тавассути системае, ки дар атрофи гузоришдиҳии беном, махфият, нуқтаҳои мустақили тамос, уҳдадориҳои қасос нагирифтан, дастрасии ҳадди ақал, раванди марказии идоракунии парвандаҳо, каналҳои бахшидашудаи шикоят дар бораи рафтори номатлуби ҷинсӣ ва расмиёти ба ҷабрдида нигаронидашуда ва вокуниш ба шикоятҳо таъмин менамояд.

GIZ кӯшиш мекунад, ки то ҳадди имкон кафолат диҳад, ки шахсоне, ки дар бораи нигарониҳо софдилона хабар медиҳанд, ба оқибатҳои манфӣ дучор нашаванд. Ҳама маълумот ва ҳисоботҳои гирифташуда аз ҷониби CIU баррасӣ ва ба таври лозимӣ тафтиш карда мешаванд, ки баррасии одилона, ҳамаҷониба ва беғаразонаи парвандаро таъмин мекунад. Дар ин кор, CIU воҳидҳои масъули ташкилиро дар ҳолати зарурӣ ҷалб мекунад, standardҳои сифатро дар саросари ширкат татбиқ мекунад, ҳуқуқҳои дастрасӣ ба иттилоотро барои тавзеҳи қазия истифода мебарад ва мувофиқати қарор ва чораҳои минбаъдаро баррасӣ мекунад. Ин баррасии ҳамаҷонибаи шикоятҳо ва парвандаҳои мутобиқатро, аз ҷумла татбиқи чораҳои ислоҳии мувофиқ ва оқибатҳои заруриро таъмин мекунад.

GIZ МБШ дар Ӯзбекистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст:

- Нуқтаҳои марказии GIZ МБШ:
  - Нигина Мавлянбердиева
  - Телефон: +998 933868232, почтаи электронӣ: nigina.mavlyanberdieva@giz.de)mailto:nigina.mavlyanberdieva@giz.de
  - Бобур Ҷорахоҷаев
  - Телефон: +99893111046, почтаи электронӣ: bobur.joraxojayev@giz.demailto:bobur.joraxojayev@giz.de
  - Дафтари GIZ дар Тошканд, кӯчаи Чимкент 7а, 100029 Tashkent, Uzbekistan
- Нуқтаи марказии гендерӣ:

- Мадинабону Ишмуродова
- Телефон: +998 937000117, почтаи электронӣ: madinabonu.ishmuradova@giz.demailto:madinabonu.ishmuradova@giz.de

GIZ МБШ дар Ҷумҳурии Қирғизистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст

- Нуқтаҳои гендерӣ:
  - ҷаноби Эрлан Амираев;
  - Почтаи электронӣ: erlan.amiraev@giz.demailto:erlan.amiraev@giz.de
  - Хонум Светлана Узакбаева: почтаи электронӣ:
  - Почтаи электронӣ: svetlana.uzakbaeva@giz.demailto:svetlana.uzakbaeva@giz.de
  - Bulvd Erkindik 22, 720040 Бишкек, Киргизистон
  - Телефон: +996 312 90 90 82

GIZ МБШ дар Тоҷикистон тавассути каналҳои зерин дастрас аст

- МБШ
  - Почтаи электронӣ: compliance-tj@giz.demailto:compliance-tj@giz.de
  - Дафтари GIZ Душанбе, Маҷмааи тиҷоратии «Ҷайҳун», кӯчаи Н. Ҳувайдуллоев, 2/1, 734049, Душанбе, Тоҷикистон. д.
  - Телефон: +992 44 6006 107
- Нуқтаи гендерӣ
  - Наргис Тошева
  - Почтаи электронӣ: nargis.tosheva@giz.demailto:nargis.tosheva@giz.de
  - Телефон: +992 92 889 0303

Маълумот дар бораи Механизми мустақили ислоҳи ХИС (IRM)

- Шуъбаи механизми барқарорсозии мустақил
  - Суроға: Хазинаи Иқлими Сабз, ноҳияи тиҷорати Сонгдо, 175 Art centre-daero, Ёнсу-гу, Инчон 22004, Ҷумҳурии Корея
  - Почтаи электронӣ: irm@gcfund.orgmailto:irm@gcfund.org
  - Телефон: +82 32-458-6186 (алтернатива +82 10-4296-1337) Факс: +82 32-458-609